

İMAM ALİ'NİN EN ÖNDE OLDUĞU YİRMİ FAZİLET

Dr. Abdullah Ahmet El-Yusuf

İmam Hüseyin Vakfı Yayınları

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

İMAM ALİ'NİN EN ÖNDE OLDUĞU

YİRMİ
FAZİLET

Dr. Abdullah Ahmet el-Yusuf

İmam Hüseyin Vakfı Yayınları: 05

Kitabın Orijinal Adı:

Işrun Menkibet Fi Esbikiyyet'ul İmam Ali (a.s)

İmam Alinin En Önde Olduğu Yirmi Fazilet

Yazar:

Dr. Abdullah Ahmet el-Yusuf

Kapak:

Kimmad Matbaası

Baskı:

Kimmad Matbaası

Basım Tarihi:

Ocak 2018

İsteme Adresi:

Turgut Özal Mah. 65. Sok.

No:12/2 Esenyurt-İstanbul

Tel: +90 543 218 12 13

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	7
1-İslam'ı İlk Kabul Eden	13
2-Peygamberle Birlikte İlk İbadet Eden Kişi	22
3-Peygamberin İlk Öğrencisi	27
4-İlk Vahiy Kâtibi	30
5-Kurân'ı İlk Cem Eden.....	32
6-Peygambere İlk Biat Eden Kişi.....	40
7-İlk Vasi Olarak Adlandırılan Kişi	43
8-İslam'da İlk İmam	46
9-Emirülmüminin Lakabını Alan İlk Kişi.....	48
10-İslam'ın İlk Fedaisi.....	51
11-Allah Yolunda İlk Mücahit	56
12-İslam'da İlk Hâkim.....	59
13-İslam'ın Sancağını Taşıyan İlk Kişi	62
14-İlk Haşimi Halife.....	68

15-İslam'da İlk Kitap Yazan Kişi	69
16-Arap Dil Gramerinin Kaidelerini Koyan Kişi.....	71
17-Kelam İlminin Esasını Koyan İlk Kişi.....	79
18-İslam Devletinin Kanunlarını Oluşturan İlk Kişi.....	82
19-Putları Kıran İlk Kişi.....	84
20-Mescitte Doğup Mescitte Şehit Olan İlk Kişi	93
SON SÖZ	95
KAYNAKÇA	97

*"Muhâcirlerle ensârdan ilk olarak inanmada ileri dereceyi alanlarla iyilikte onlara uyanlara gelince: Allah onlardan râzı olmuştur, onlar da ondan râzı olmuşlardır ve onlara, kıyılarından ırmaklar akan cennetler hazırlamıştır, orada ebedi kalır onlar. Budur en büyük kurtuluş ve saâdet."*¹

ÖNSÖZ

İslam tarihi kaynaklarının çoğunluğu İmam Ali'nin (a.s) İslami ilk kabul eden kişi olduğuna işaret etmişlerdir.

İmam Ali'nin (a.s), faziletlerinden biride onun İslam'ı ilk kabul eden, Hz. Resulullah'a (s.a.a) ilk vahyin geldiği günden ona iman etmiş, onun arkasında namaz kılan, refah ve zorluklarda daima onunla birlikte olan ilk şahsiyet olmasıdır.

Kurân-ı Kerim İslam'a ilk önce iman edenlerin faziletlerine işaret ederek şöyle buyurur:

1-Tevbe, 100.

*"Muhâcirlerle ensârdan ilk olarak inanmada ileri dereceyi alanlarla iyilikte onlara uyanlara gelince: Allah onlardan râzı olmuştur, onlar da ondan râzı olmuşlardır ve onlara, kıyılarından ırmaklar akan cennetler hazırlamıştır, orada ebedi kalır onlar. Budur en büyük kurtuluş ve saâdet."*²

İmam Ali (a.s) bütün hayırlı işlerde ilk ve öncü olduğu gibi, Resulullah'a (s.a.a) iman eden ilk şahsiyet olmuştur. İmam Ali'nin (a.s) hayatını araştırdığımızda genellikle onun her şeyde ilk ve öncü olduğunu görürüz. İmam Ali (a.s) İslami ilk kabul eden, Peygamberle birlikte ilk namaz kılan, ilk defa müminlerin emiri sancak- bayrağını taşıyan, Kur'anı ilk cem eden ve ilk defa Kur'an ilimlerinin esas kaidelerini öğreten, Peygamberin (s.a.a) ilk öğrencisi, Hz. Peygambere (s.a.a) ilk biat eden ve yardımına yetişen, ilk vahiy kâtibi, ilk defa Müslümanlar için halife seçilen, Peygamber (s.a.a) için canını feda eden ilk tek kişi, Allah yolunda ilk mücahit, İslam bayrağını taşıyan ve Resulullah (s.a.a) adına tebliğ eden ilk kişidir. O hazret öyle bir şahsiyet ve bir Müslüman ki, Resulullah (s.a.a) onu hiçbir kimsenin emrine vermemişti. O; imam, ilk gazi, ilk Haşimi halifesi, İslam devletinin kanunlarını ilk

tesis eden, İslam tarihinde ilk kitap yazan, Arap dili ve edebiyatı ile kelim ilmini ilk öğreten ve mescitte (Kâbe'de) dünyaya gelip mescitte şehit olan ilk şahsiyettir... onun vasıfları yazmakla bitmez. Hz. Resulullah (s.a.a) defalarca Müminlerin Emirinin (a.s) fazilet ve üstün vasıflarını hatırlatırdı.

Hadis âlimleri İmam Alinin (a.s) faziletleri hakkında nakledilen hadisleri toplayarak birçok kitap yazmışlardır. Bu tür kitaplar birkaç mezhebe veya tek bir mezhebe ait değildir. Bütün mezheplerin âlimleri bu konuya büyük bir önem vermişlerdir. Bu kitaplara örnek olarak İmam Nesai'nin '*Hasais-ül Emir-ül Müminin*', Harezmi'nin '*El-Menakıb*', İsfahani'nin '*Menakıbu Ali bin Ebi Talib*', İbn Şehr Aşubun '*Menakıbu Ali Ebi Talip*' verilebilir ve İmam Ali'nin (a.s) faziletleri hakkında kaleme alınmış diğer kaynakları burada yazmak zordur.

Allah Teâla her zaman ve mekânda Emirü'l Müminin İmam Ali'nin (a.s) fazilet ve üstünlüklerini kaleme alıp kitap yazacak ve insanlar arasında onu yayacak âlimler ve hadis hafızları var etmiştir. Aynı zamanda (bilmeliyiz ki) bu yazarlar bu kitapları yazdıkları için takip ve zulme uğramışlar, bazıları ise bundan dolayı öldürülmüştür.

İmam Ali'nin (a.s) düşmanları onun fazilet ve üstünlüklerini gizletmeyi başaramadılar. Aksine zaman boyu o hazretin faziletleri o kadar yayıldı ki, İbni Ebi'l Hadid şöyle demiştir:

"Faziletlerini düşmanlarının da itiraf ettiği, gizleyip ve inkar edemediği bir kişi hakkında ne diyebilirim?! Bütün faziletlere sahip olan kişi hakkında ne diyebilirim?! Bütün fırkalar onunla tamamlanıyor ve bütün gruplar ona meyil ediyor. O, faziletlerin önderi ve kaynağıdır"³

Bütün hadis hafızlarının ve âlimlerinin itiraf ettiği gerçek hakikat:

"Peygamberin (s.a.a) sahabeleri arasında sahih ve muteber senetle İmam Ali'nin (a.s) faziletleri ve makamı konusunda nakledilen kadar hiçbir kimse hakkında hadis ve rivayet nakledilmemiştir."

Bu kitap İmam Ali'nin (a.s) ne öncekilerin ondan evvel sahip oldukları, ne de ondan sonrakilerin sahip olabilecekleri yirmi faziletinden bahsetmektedir. Demek oluyor ki, bu faziletler İmam Ali'nin (a.s) İslam'da en önde olduğunu bize bildiriyor. Bu kitabın içinde her iki mezhebin (Ehl-i beyt ve Sünni) hadis kaynaklarından kabul edilen

3-İbni Ebi'l Hadid, *Şerhu Nehcül Belağa*, c.1, s.35.

İmam Ali'nin (a.s) herkesten önde olduğu asıl esas olan faziletlerini nakledeceğiz ki bununla da genç nesil İmam Ali'nin (a.s) makam ve faziletlerinden haberdar olsun.

Allah'u Teâlâ'dan dileğim budur ki, bu kitabı ahiret günü amel terazime koysun! O, öyle bir gündür ki, o gün hakkında şöyle buyuruluyor:

"O günde ki ne mal fayda verir o gün, ne evlât."

"Ancak Allah'a, şirkten ve şüpheden arınmış bir gönülle gelen faydalanır."⁴

Hakikaten de Allah-u Teâla ümit mekânı, arzuların zirvesi; rahmet, feyz ve lütfun pınarıdır! (kaynağıdır). Tevfik ona aittir

Abdullah Ahmed el-Yusuf

25 Rebiyülevvel 1434 h

25 Nisan 2014

4-Şuara, 88-89.

1-İslam'ı İlk Kabul Eden

Tarih âlimlerinin çoğunluğu İmam Ali'nin (a.s) İslam'ı ilk kabul eden kişi olduğunu ve bu işte hiçbir erkek ve kadının ondan öne geçemediğini kaydetmişlerdir. İmam Ali (a.s) bu hakikati tasdikleyerek şöyle buyurmuştur:

"İlahi, ben; sana dönen, işitip ilk kabul eden kişiyim"⁵

İbn Merdeveyh İmam Ali'nin (a.s) şöyle dediğini naklediyor:

"Ben, İslam'ı ilk kabul eden ve Resulullah (s.a.a) ile ilk önce namaz kılan kişiyim"⁶

İbn Hişam "*Siret-ul Nebeviyye*" adlı kitabında şöyle diyor:

Allah'ın Ali bin Ebu Talibe bahsettiği nimetlerden ve onun için karar verdiği hayırlı meselelerden biride şudur; Kureyş kabilesinde

5-Allame Meclisi, *Biharul Envar*, c.4, s.111.

6-İbn Merdaveyh İsfahani, *Menakıbu Ali b. Ebi Talib*, s.47.

şiddetli kıtlık başlamıştı. Ebu Talibin ailesi büyük bir aile idi. Hz. Resulullah (s.a.a) o dönemde Beni Haşim'in en zenginlerinden olan amcası Abbas'a şöyle dedi:

"Ey Abbas! Kardeşin Ebu Talib'in çocukları çoktur. İnsanların düşmüş olduğu bu ekonomik kıtlığı görüyorsun. Benimle gel onun ailesinin ihtiyaçlarına beraber yardım edelim. Ben onun evlatlarından birini alayım, sen de birisini al."

Abbas: "Tamam" dedi. Her ikisi Ebu Talibin yanına giderek şöyle dediler: "Biz istiyoruz ki, insanların düşmüş oldukları bu ekonomik kriz bitene kadar senin ailenin geçiminde yardımcı olalım."

Ebu Talib onlara: "Akil'i benim yanımda bırakın. Daha sonra ne istiyorsanız yapın" dedi.

Resulullah (s.a.a) İmam Aliyi (a.s) kendisiyle beraber götürdü. Abbas ise Cafer'i kendi evine götürdü. İmam Ali (a.s) Resulullah (s.a.a) ile beraber kaldı. Resulullah (s.a.a) peygamber olarak görevlendirildikten sonra, İmam Ali (a.s) ona tabi oldu, ona iman etti ve onu tasdik etti.⁷

7-İbn Hişam, *Siyretul Nebeviyye*, c.1, s.184-185, Beyrut Baskısı.

İmam Nisai Zeyd Bin Erkam'dan şöyle rivayet eder:

"Peygamberle (s.a.a) ilk İslam'ı kabul eden kişi Ali bin Ebu Taliptir."⁸

Hadis âlimlerinin çoğunluğu İmam Ali'nin (a.s) Hz. Resulullah'a (s.a.a) ilk iman ve tâbi olması meselesinde ittifak etmişlerdir. Bu konuda çok az bir kısım muhalefet etmiştir. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: **"En büyük Sıddık benim (Doğru konuşan) ve ilk Faruk (Hakkı baltıdan ayıran) benim. Hiç kimse İslam'ı kabul etmeden önce Müslüman olan ve onlardan önce namaz kılan biriyim."**

Hadis kitaplarına müracaat eden herkes bu meselenin gizlenmeyecek açık, aşikâr bir hakikat olduğunu görür. Vahidi, İbn Cerir Taberi bu düşüncededirler. "*el-İstiyap*" kitabının yazarı bu düşünceyi desteklemiş ve en güçlü görüş olarak kabul etmiştir.

Usdul Gabe kitabına binaen âlimlerin çoğunluğuna göre İslam'ı ilk kabul eden kişi İmam Ali (a.s) dir. İbn Ebdulberr "*el-İstiyab*" kitabında şöyle diyor:

8-İmam Nisai, *Hasaisu Emirilmüminin Ali bin Ebu Talib*, s.20, h.3-4.

Süleyman, Ebuzer, Mikdad, Hubab, Cabir, Ebu Said Hidri ve Zeyd bin Erkam'dan şöyle nakledilir ki; Ali bin Ebu Talib İslam'ı kabul eden ilk kişidir. Onlar İmam Ali'yi bu faziletinden dolayı başkalarından üstün tutardılar.

İbn İshak şöyle naklediyor:

Allah ve onun peygamberi Muhammed'e (s.a.a) ilk iman eden kişi Ali bin Ebu Talib'tir.

İbn Şihab da bu görüşü tasdiklemiştir. Lakin o, Hz. Hatice'den sonra birinci kişi demiştir. Hz. Hatice konusunda hepsinin görüşü budur. Daha sonra İbn Abbas'dan şöyle naklediyor:

O, Arap ve Acem içinde Peygamberle (s.a.a) birlikte ilk namaz kılan kişidir, her savaşta sancaktarı olmuştur. O, herkesin ondan yüz çevirdiği zamanda onunla birlikte olmuştur. O, (Peygamberi) yıkayıp defnetmiştir." Sonra şöyle diyor: Selmandan, Hz. Peygamber'in (s.a.a) şöyle buyurduğunu naklediyor: "Bu ümmetten kıyamet günü Kevser havuzunun başında Peygamberinin yanına ilk gelecek kişi, ona ilk iman edip Müslüman olan Ali bin Ebu Talip'tir."

Selman Farisî Hz. Peygamber'in (s.a.a) şöyle dediğini nakleder:

"Bu ümmetten kıyamet günü Kevser havuzunun başında Peygamberinin yanına ilk gelecek kişi, ona ilk iman edip Müslüman olan Ali bin Ebu Talip'tir."

Hâkim, *Müstedrek* adlı kitabında bu rivayete benzer bir rivayeti Selman Farisi'den naklediyor. İbn Abbas'dan şöyle nakledilmiştir:

Ali bin Ebu Talip Hatice'den sonra ilk iman eden kişidir.

Ebu Emr bin Abdulbir şöyle diyor:

"Sahihliği ve ravilerinin güvenilir olmasından bu hadisin senedinde hiçbir şüphe yoktur."

İbn Şihab, Abdullah bin Muhammed bin Akil ve Gatede, İbni İshak şöyle diyor:

Erkekler arasında İslam'ı ilk kabul eden kişi Ali'dir (a.s). Bu hususta hepsi görüş birliği içindedirler. Hz. Hatice'den sonra İmam Ali (a.s) Allah'a ve onun Peygamberine iman etmiş, Peygamberin dediklerini tasdiklemiştir.

Sonra şöyle diyor:

Ebi Rafe'den de şöyle nakledilmiştir:

Muhammed bin Kab Garziden 'İslam'ı ilk kabul eden Ali mi yoksa Ebu Bekir mi? diye sorduklarında şöyle cevap vermiştir: Supha-

nallah! Ali İslam'ı ilk kabul eden kişidir. İmam Ali (a.s) İslam'ı kabul ettiğini gizlediği için insanlar arasında böyle bir şüphe doğmuştur. Ali İslam'ı ondan önce kabul etmiştir.

Katade, Hasan'dan naklediyor:

"Ali, İslam'ı ilk önce kabul eden kişidir."

İbn İshak:

"Allah ve Resulüne ilk iman eden Ali bin Ebu Talib'tir." Görüş birliği içinde, Katade'den, o da Hasan'dan ve diğerlerinden şöyle dedikleri rivayet edilmiştir: "Hatice'den sonra Ali bin Ebu Talib İslam'ı kabul etmiştir." İbn Abbas'ın rivayetine göre: "İslam'ı ilk kabul eden kişi Ali'dir."

İbn Abdulbir şöyle diyor:

"Müslim Mellai, Enes bin Malik'in şöyle dediğini naklediyor:

Peygamberlik Hz. Muhammed'e (s.a.a) pazartesi günü indi, Ali (a.s) Salı günü namaz kılmaya başladı.

Enes başka bir rivayette:

Peygamberlik Hz. Muhammed'e (s.a.a) pazartesi günü indi, Ali (a.s) salı günü iman etti.

Nesai '*Hasais*' adlı kitabında Zeyd bin Erkam'dan şöyle rivayet ediyor:

Resulullah ile ilk Ali bin Ebu Talip namaz kıldı. Resulullah'a ilk iman eden kişi Ali bin Ebu Talib'tir.

Hakim *'Müstedrek'*te Zeyd bin Erkam'dan şöyle naklediyor:

Resulullah'a ilk iman eden kişi Ali bin Ebu Talip'tir. Zehebi bu hadisi doğrulamıştır.⁹

Muhammed bin İshak şöyle naklediyor:

İnsanlar arasında Resulullah'a ilk İman eden, onunla namaz kılan, Allahtan gelenleri ilk tasdik eden kişi Ali bin Ebu Talip'tir. O vakitte on yaşında idi. Allah'u Teâlâ'nın Ali bin Ebu Talib'e verdiği nimetlerden biri de Risalet'ten önce Resulullah'ın evinde olması idi."¹⁰

İbn İshak şöyle diyor:

Ali on yaşında iken İslam'ı kabul etti.¹¹

İbn Kesir:

İslam'ı ilk kabul eden Ali'dir. O vakitte dokuz yaşında idi.¹²

9-Seyyit Muhsin Emin, *Ayanu-ul Şia*, c.2, s.25-26

10-Harezmi, *el-Menakıb*, s.51

11-Ahmet bin Sehl el-Belgi, *el-Bida vet-Tarih*, s.372

12-İbn Kesir, *el-Bidaye vel-Nihaye*, c.3 s.285

İbn Abbas:

Resulullah'a (s.a.a) İlk iman eden Alidir.¹³

Usdul Ğabe kitabında birden fazla senetle İbn Abbas ve Zeyd bin Erkam'dan şöyle rivayet olunur:

İslam'ı ilk kabul eden kişi Ali'dir (a.s).

Usd-ul Ğabe adlı kitapta birçok senetle İbn Abbas ve Zeyd bin Erkam'dan şöyle nakledilir:

İslam'ı ilk kabul eden kişi Ali'dir.¹⁴

Zeyd bin Erkam'dan şöyle nakledilir:

Resulullah'la (s.a.a) birlikte ilk iman eden kişi Ali bin Ebu Talip'tir.¹⁵

Gazi Meğribi:

İnsanlar şirk içinde iken, O (Ali) Allah ve onun Peygamberine iman etti. İnsanlar Allah'ın peygamberini yalanlarken o, tasdikledi. O, imanda müminlerin ilki. İlklerin ilki idi. Buna göre de mukarriblerden (Allah'a yakın olanlar) ve Sıddıklardan idi. Bu iki lakap ve isimle hatırlanmaya daha layık idi. Söylenene göre Kur'an'da "Ey iman edenler..." hitabı ile

13-İbn Esir, *el-Kamil fit-Tarih*, c.1, s.582

14-İbn Esir, *Usd-ul Ğabe*, c.4, s.17

15-İbn Cerir Taberi, *Tarih-i Taberi*, c.1, s.537

başlayan her ayette Ali iman edenlerin birincisidir.¹⁶

Tarih, sire ve hadis kitaplarının çoğunluğu İmam Ali'nin (a.s) İslam'ı ilk kabul eden kişi olduğunu beyan etmişlerdir. Bu konuda hiçbir kimse ondan öne geçmemiştir. Sadece çok az tarihçi buna muhalif olmuştur.

16-Gazi Meğribi, *el-Menakib vel-Mesalib*, s.206.

2-Peygamberle Birlikte İlk İbadet Eden Kişi

İmam Ali'nin (a.s) fazilet ve üstünlüklerinden ve ilk olduğu amellerden biri de onun Hz Resulullah (s.a.a) ile birlikte ilk namaz kılan kişi olmasıdır. Bu konuda nakledilen hadisler mütevatirdir. Bu hadislerden bazılarını nakledeceğiz:

Nisai Habbe el Ureni'den İmam Ali'nin (a.s) şöyle dediğini naklediyor:

"Ben Resulullahla (s.a.a) ilk namaz kılan kişiyim."¹⁷

Zeyd bin Erkam'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resulullahla (s.a.a) birlikte ilk namaz kılan kişi Ali'dir"¹⁸

Emr bin Merre'den şöyle rivayet edilmiştir: Eba Hamzanın, Zeyd bin Erkam'dan:

17-Nisai, *Hasaisu Emiülmüminin Ali bin Ebu Talip*, s.20.

18-Aynı kaynak, s.20.

"Resulullahla (s.a.a) birlikte ilk namaz kılan kişi Ali'dir.'diye naklettiğini duydum"¹⁹

Abbas bin Abdullah:

Ali'nin Şöyle dediğini duydum: "Ben Allah'ın kulu, Resulullah'ın kardeşiyim. Ben en büyük Sıddık'ım. Benden sonra bunu yalnız yalancı ve iftiracı olan iddia eder! Herkesten yedi yıl önce Resulullah ile birlikte namaz kılmışım."²⁰

İbn Merdeveyh, Habbe bin Cuveyne'den İmam Ali'nin (a.s) ona şöyle dediğini rivayet etmiştir:

"Bu ümmetten hiç kimse Allaha ibadet etmeden önce ben Resulullahla birlikte yedi yıl ibadet ettim"²¹

İbn Abbas şöyle diyor:

"Namazı ilk Ali kılmıştır."

Cabir bin Abdullah şöyle diyor:

"Peygamberlik Hz. Muhammed'e (s.a.a) pazartesi günü indi, İmam Ali (a.s) salı günü akşam onunla namaz kıldı."²²

19-İbn Cerir Taberi, *Tarih-ul Taberi*, c.1, s.537.
 20-İbn Cerir Taberi, *Tarihul Taberi*, c.2, s.537; İbn Esir, *el-Kamil fit-Tarih*, c.1, s.582.
 21-İsfahani, *Menakib Ali bin Ebu Talib*, s.48.
 22-İbn Esir, *el-Kamil fit-Tarih*, c.1, s.582.

İstiab kitabında şöyle rivayet edilmiştir: İmam Ali (a.s) dedi ki: **"Resulullah ile birlikte falan yıl kadar namaz kıldım. Benim dışımda Hatice onunla namaz kıldı."**

Aynı kitapta Habbe bin Cuveyne'den de şöyle rivayet edilmiştir: İmam Ali (a.s) buyurdu ki: **"Bu ümmet içinde benden evvel Allah'a ibadet eden birini tanımıyorum. İnsanlardan hiç kimse ibadet etmeden beş ya da yedi yıl önce ben Allaha ibadet ettim"**, aynı kitapta Ebu Eyyup Ensari'den Hz peygamber (s.a.a) buyurdu ki: **"Melekler bana ve Ali'ye yedi yıl salât ettiler. Çünkü benimle ondan başka hiç kimse namaz kılmıyordu."**

Nesaî "Hasais" adlı kitabında İmam Ali'nin (a.s) şöyle buyurduğunu rivayet ediyor: **"Herkesten yedi yıl önce namaz kıldım."**

Her zaman İmam Ali'nin (a.s) şöyle dediği rivayet edilmiştir: **"Şu ümmetten, Peygamber'den sonra benden başka kimse Allah'a ibadet etmemiştir. Bu ümmetten hiçbir kimsenin ibadet etmediği zamanda ben Allah'a dokuz yıl ibadet ettim."**

Başka rivayetlerde yedi yıl olarak kaydedilmiştir.²³

23-Seyid Muhsin Emin, *Ayan-ul Şia*, c.2, s.26

Hakim'in *Müstedrek* adlı kitabında Abbad bin Abdullah Esedi'den de şöyle rivayet edilmiştir:

İmam ali (a.s) buyurdu ki: **"Ben Allah'ın Kulu, Resulullah'ın kardeşiyim. Ben en büyük Sıddık'ım. Benden sonra yalnızca yalancı ve iftiracı bunu iddia eder. Herkesten yedi yıl önce Resulullah'la namaz kıldım."**²⁴

Habbe el-Urenî'den şöyle rivayet edilir:

İmam Ali'nin (a.s) şöyle dediğini işittim: **"Şu ümmetten hiçbir kimse Allah'a ibadet etmeden beş yıl önce Allaha ben ibadet ettim."**

Habbe el-Urenî'den başka bir rivayette:

İmam Ali'nin (a.s), **"Resulullah ile ilk namaz kılan kişi benim"** dediğini duydum."

Nisaî de *"Hasais"* adlı kitabında Habbe el-Urenî'den aynı rivayeti nakletmiştir.²⁵

İbn Abbas'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir:

Hız Resulullah (s.a.a) dedi ki: **"Melekler bana ve Ali'ye yedi yıl salât ettiler."** Niçin ya Resulullah? diye sorduklarında: **"Ondan"**

24-Seyid Muhsin Emin, *Ayan-ul Şia*, c.2, s.26

25-Seyid Muhsin Emin, *Ayan-ul Şia*, c.2, s.25

başka hiçbir kimse benim yanımda değildi." diye buyurdu.

Harezmî'nin "*Menakıp*" adlı kitabında (Peygamberin) şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Melekler bana ve Ali'ye yedi yıl salât ettiler. Çünkü benden ve Ali'den başka hiç kimseden 'la ilahe illallah' sözü göğe yükselmiş değildi."

Aynı zamanda "*Hasaîs*" adlı kitabın müellifi bu rivayeti nakletmiştir.²⁶

Naklettiğimiz hadis ve rivayetlerden hakikat odur ki, İmam Ali (a.s) Peygamberle (s.a.a) birlikte ilk namaz kılan kişi olmuştur. O, bütün Müslümanlardan yedi yıl önce namaz kılmıştır. Çünkü namaz Miraç gecesi farz olmuştur. Miraç hicretten üç yıl önce vuku bulmuştur. Peygamber (s.a.a) Risalet'ten sonra Mekke'de on yıl yaşamıştır. İmam Ali (a.s) Resulullah (s.a.a) ile birlikte hira mağarasına, vadilere giderdi. İkisi birlikte her gün namaz kılarlardı. Yedi yıl boyunca Allah Teâlâ'ya böyle ibadet ettiler.

3-Peygamberin İlk Öğrencisi

İmam Ali (a.s) Resulullah'ın (s.a.a) evinde büyük mertebeye ulaştı. Peygamber ona çok vakit ayırmış; ahlak, davranış, terbiye ve ilmi öğreti bakımından onu kendine yakınlaştırmıştı. Buna binaen de İmam Ali'nin (a.s) Peygamberin (s.a.a) ilk öğrencisi olduğunu söylemek şüphesiz doğrudur.

Gazi Mağribi şöyle diyor:

"Resulullah (s.a.a) evlenip ayrı eve taşındıktan sonra (insanların kendini idare ettiği yaşa geldiğin de) Ali'yi babası Ebu Talib'den kendi yanına aldı. Böylece kendisi küçük yaşta iken (Ebu talibin) onun için yaptığı iyilik ve fedakârlığın karşılığını vermek istiyordu. Peygamber (s.a.a) İmam Ali'yi (a.s) himayesine aldı. O, İmam Ali (a.s) için bir evlada baba veya kardeşe şefkatli bir kardeş oldu. İmam Ali (a.s) Resulullah'ın (s.a.a) kucığında (bağ-

rında) büyüdü, terbiyeyi ondan aldı ve öğrendi. Allah'ın ona olan hürmetinden ve onu pak tutmasından dolayı hiçbir zaman putlara ibadet etmemiş ve bir an dahi, Allah'a şirk koşmamıştır."²⁷

Emiru'l-Muminin "Kasiâ" adıyla bilinen hutbesinde bu hakikate şöyle işaret ediyor:

"Deve yavrusunun annesinin ardından gitmesi gibi onu izledim. Her gün ahlâkından bir işareti, açık bir erdemi benim için yükseltir, bana gösterirdi ve buna uymamı emrederdi. Her sene Mekke yakınlarındaki hira dağındaki mağaraya çekilirdi. Ben onu görürdüm, benden başka hiç kimse onu görmezdi. O gün daha İslam'ı kabul eden tek bir ev yoktu. Sadece Resulullah (s.a.a) ve Hatice vardı. Bende onların üçüncüsüydim. Vahiy ve Risalet nurunu görürdüm. Nübüvvet rüzgârının kokusunu alırdım. Vahiy indiği sırada şeytanın inlemesini duyardım. Bunun üzerine dedim ki: "Ya Resulullah! Bu inleme de nedir?"

Buyurdu ki: "Bu, şeytandır. Kendisine kuluk edilmesinden artık ümidini kestiği için inlemektedir. Sen, benim duyduğumu duyuyor, benim gördüğümü görüyorsun. Ancak sen

27-Gazi Meğribi, *el-Menakib vel-Mesalib*, s.206

peygamber değilsin. Fakat sen vezirsin. Hiç kuşkusuz sen hayır üzeresin."²⁸

İmam Ali (a.s) her yerde, evde, mescitte, vadilerde, dağlarda, savaş ve fetihlerde öz üstadının, yani Peygamberin yanından ayrılmadı.

İmam Ali (a.s) ilim ve marifet elde etmek için her sabah ve akşam Resulullah'ın (s.a.a) yanına giderdi. Hazret bu konu hakkında şöyle diyor:

"Resulullah (s.a.a) ilimden bana bin kapı öğretti."²⁹

Her zaman demiştir: **"İlimden bana bin kapı öğretti. Her kapıdan da bin kapı açılırdı."**³⁰

Çünkü İmam Ali (a.s) Resullah'ın (s.a.a) öğrencisi, ilminin, sırrının ve marifetinin (İlahi bilgilerin) hazinesi olmuştu. Resulullah (s.a.a) buyuruyor:

"Ben ilim şehriyim, Ali ise onun kapısıdır. İlim şehrine girmek isteyen kapıdan girsin."³¹

Başka bir rivayette: **"Ben ilim şehriyim Ali onun kapısıdır. Şehre kapıdan başka bir yolla girilir mi?"**

28-Nehcü'l-Belâga, Hutbe: 192

29-Gazi Neman Meğtibi, *Şerh-ul Ahbar*, c.2, s.308

30-Allame Meclisi, *Bihar-ul Envar*, c.69, s.183

31-Hasan bin Ali Harrani, *Tuhef-ul Ukul*, s.317

4-İlk Vahiy Kâtibi

Tarihçiler vahiy kâtiplerinin sayısı hakkında muhtelif görüşler belirtmiştir. Bazıları vahiy kâtipleri ile genel işler için olan kâtipleri karıştırmışlardır. Lakin şu kesindir ki, İmam Ali (a.s) ilk vahiy kâtibidir. Eğer peygambere gece vakti vahiy nazil olduysa, sabah olmadan onu İmam Ali'ye (a.s) söyledir. Eğer gündüz vahiy nazil olduysa, akşam olmadan İmam Ali (a.s) haberdar olurdu.

İmam Ali (a.s) bu konuya işaret ederek şöyle buyurmuştur:

"Ben (Kurân'ın) nasihini, mensuhunu, muhkem ve müşabihini, (ayetlerin) ayrı ve birleşik olmasını, harflerinin manalarını daha doğru biliyorum. Allaha ant olsun ki, Muhammed'e nazil olan öyle bir ayet yoktur ki, ben onun kimin hakkında, hangi gün ve nerede nazil olduğunu bilmeyeyim. Yazıklar olsun

onlara (Kur'an'da) okumuyorlar mı?: "Şüphesiz yok ki bu vardı, elbette daha önceki sahifelerde. İbrahim'in ve Musa'nın sahifelerinde."³² İbrahim ve Musa'nın kitaplarında Allah'a and olsun ki, (tüm sahifeler) bendedir. Resulullah'dan (s.a.a) bana miras kaldı. Resulullah'a (s.a.a) ise İbrahim ve Musa'dan miras kaldı. Yazıklar olsun onlara! Ben o kişiyim ki, Allah benim hakkımda şöyle bir ayet nazil etmiştir: "Bu, size bir öğüt ve ibret olsun ve belleyip unutmayan kulaklarda kalsın diye."³³ Biz Resulullah'ın yanında olurduk, ben anlıyordum, diğerleri anlamazlardı. Öyle ki, (peygamberin) yanından çıktıklarında diyorlardı: "Biraz önce ne diyordu?"³⁴

İmam Ali (a.s) Resulullah'a (s.a.a) çok yakın idi. Peygamberin evinde en önde idi. Resulullah (s.a.a) nazil olan bütün vahiyleri ona söylerdi; o da yazardı.

32-Âlâ, 18-19

33-Hâkka, 12

34-Allame Emîni, *Bihar-ul Envar*, c.40, s.138

5-Kurân'ı İlk Cem Eden

Peygamberin (s.a.a) vefatından sonra Kurân-ı Kerim'i nazil olduğu şekilde ilk toplayan kişi İmam Ali (a.s) olmuştur. Ehlibeyt'ten bu konu hakkında nakledilen rivayetler mütevatirdir.

Ehli Sünnetten birçok rivayet vardır. *el-İtgan* adlı kitapta Peygamberin vefatından sonra Kur'an'ı toplayan şahsın Ali bin Ebu Talib (a.s) olduğu nakledilmiştir. İbn Ebu Merdeveyh ibn Sırın vasıtası ile "*el-Mesahif*" kitabında şöyle rivayet etmiştir:

Ali şöyle buyurdu:

"Resulullah vefat ettiğinde kendime söz verdim ki, Kurân'ı toplayana kadar Cuma namazı dışında hiçbir vakit abamı giyinmeyeceğim. Sonra Kurân'ı topladım."

İbni Hacer şöyle diyor:

"Bu rivayet ravilerinin kesik olmasından dolayı zayıftır."

Suyuti, "*el- İtgan*" kitabında ona cevap olarak şöyle diyor:

"Bu rivayet başka senetlerle de nakledilmiştir."

İbn Zeris onun (Ali'nin) faziletleri hakkında bu rivayeti nakletmiştir. Bişr bin Musa, Hud bin Halifeden, o da Avn bin Muhammed'den, İkrime'nin şöyle dediğini rivayet etmiştir:

"Ebu Bekir'e biat edildikten sonra Ali bin Ebu Talip evine çekildi. Ebu Bekir'e dediler ki: O sana biat etmek istemiyor. Onu biat için çağırttı. Ebu Bekir İmam Ali'ye: "Hangi sebepten dolayı benden uzaklaştın"? İmam Ali: "Düşündüm ki, Allah'ın kitabı nasıl çoğaltılacak. Kendi kendime dedim ki, Kur'an'ı toplamadan namaz dışında hiçbir vakit abamı giyinmeyeceğim."

Suyuti şöyle diyor:

Başka yolla İbn Sirin'den bu rivayet nakledilmiştir. Bu ve benzeri rivayetlerde İmam Ali'nin (a.s) topladığı Kur'an'da nesih ve mensuh ayetleri de yazdığı nakledilmiştir.

İbn Sirin şöyle diyor:

"Bu Kitabı aradım. Medine'ye de haber gönderdim. Ama onu bulamadım"

İbn Sad ve Ebdulbir, İbn Sirin'den şöyle dediğini rivayet etmişlerdir:

"Haber aldım ki, Ali Ebu Bekir'e biat etmekten uzak durmuştur." Ebu Bekir İmam Ali'ye şöyle dedi: "Benim halifeliliğimi istemiyor musun?" İmam Ali (a.s): "Allah'a yemin ettim, Kuranı toplamadan namaz dışında hiçbir zaman abamı giyinmeyeceğim" (İbn Sad ve İbn Abdulbir diyor ki): "Böyle iddia ediyorlar ki, O Kurân'ı nazil olduğu gibi toplamıştır."

Muhammed bin Sirin şöyle diyor:

"O kitabı bulabilseydim! İlimler o kitaptadır."

"*El-itkan*" kitabında İbn Hacer'den şöyle rivayet edilmiştir:

"Peygamberin vefatından sonra Ali'nin Kur'an'ı nüzul sırasına göre topladığı rivayet edilmiştir. İbn Ebu Davut ta böyle rivayet etmiştir."

Ebu Naim "*el-Hilye*" kitabında, Hatip ise "*Erbain*" kitabında Seddi den, o da Ebdu Heyir'den İmam Ali'nin (a.s) şöyle dediğini rivayet etmiştir:

"Resulullah (s.a.a) vefat ettiğinde ant ettim ki, levhalarda olanı toplayana kadar abamı belime atmayacağım. Kurân'ı toplayana kadar abamı giyinmedim."

İbn Nedim "el-Fihrist" kitabında Ebdu He-yir'den şöyle rivayet ediyor:

"İmam Ali (a.s) Peygamberin (s.a.a) vefatında insanların şaşkınlık içinde olduklarını gördü. Kurân'ı toplamadan abasını giyinmeyeceğine yemin etti. Üç gün evinde oturup Kurân'ı topladı. Bu, onun kalbinde (ezberlediği) olan Kur'an'ın toplandığı ilk sayfalar idi. O sayfalar ki, Cafer'in ailesindeydi."

İbn Şehr Aşub "*el-Menakıp*" kitabında şöyle rivayet etmiştir: Ehli Sünnet'in hadis ve tefsir âlimleri Kuran'ın nazil olması hakkında, aynı zamanda Ebu Yusuf Yakup tefsirinde İbn Abbas'dan: "*Şüphe yok ki onu toplayıp unutturmak da bize düşer, okumak ve tertip etmek de.*"³⁵ ayeti hakkında şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Allah Muhammed'e (s.a.a) bildirmiştir ki, Resulullah'tan sonra Ali bin Ebu Talip (a.s) Kurân'ı toplayacaktır."

İbn Abbas şöyle diyor:

"Allah Kurân'ı Ali'nin kalbinde cem etmiştir. Ali (a.s), Resulullah'ın (s.a.a) vefatından sonra altı ay içinde Kurân'ı topladı."³⁶

Ebu Rafe'nin naklettiği bir rivayette, Peygamber (s.a.a) vefat ettiği hastalık döneminde Ali'ye (a.s) şöyle dedi:

"Ey Ali! Bu Allah'ın kitabıdır. Al götür onu". Ali Kuranı (sayfalara yazılmış) elbisesinin içinde toplayıp evine gitti. Peygamberin (s.a.a) vefatından sonra Ali (a.s) evinde oturdu Allah'ın nazil ettiği gibi Kuranı topladı. O, bunu biliyordu."

Aynı şekilde: Ebu-l Ala Attar ve Muvaffak Hatib Harezmi yazdıkları kitaplarında Ali b. Rebah'ten şöyle rivayet etmişlerdir:

"Peygamber (s.a.a) Ali'ye (a.s) emretti ki, Kur'an'ı toplansın. O da toplayıp yazdı."

İbn Şehr Aşup "*el Mealim*" adlı kitabında şöyle naklediyor:

"Doğru olan şudur ki, İslam'da kitabı yazan ilk kişi Ali'dir. O, Allah Teâlâ'nın kitabını toplamıştır."

İbn Münadî rivayet etmiştir ki:

"Ali üç gün evinde oturup Kur'an'ı topladı."

Onun topladığı Kur'an kalbinden (ezberinden) yazılmış ilk sayfalar idi."

İmam Muhammed Bakır (a.s) şöyle buyurdu:

"İnsanlar içinde Kur'an'ı nazil olduğu gibi topladığını yalnız yalancı iddia der. Kur'anı Allah'ın nazil ettiği gibi koruyup toplayan sadece Ali ve ondan sonra gelen imamlardır."³⁷

Bazı rivayetlerde nakledilmiştir ki, İmam Ali (a.s) Kur'an'ı Kerimi Resulullah'ın zamanında toplamıştır. Lakin (Peygamber) vefat ettikten sonra nazil olduğu tertibi esas alarak toplamıştır.

İbn Ebi'l Hadid'in dediği gibi hepsi aynı görüştedirler ki, o, Resulullah'ın (s.a.a) zamanında Kur'an'ı ezbere biliyordu. Ondan başkası ezbere bilmiyordu. Sonra o, Kur'an'ı toplayıp yazan ilk kişidir. Hepsini naklediyor ki, O, Ebu Bekir'e biat etmekten sakınmıştır. Ehli Sünnet ve Ehli Beyt Mektebine tabi olanların naklettiği gibi İmam Ali'nin (a.s) Ebu Bekir'e muhalif olduğu için biatten sakındığını demiyorlar. Aksine şöyle diyorlar: "O, Kur'an'ı toplamakla meşgul idi."

Bu da delalet ediyor ki, O hazret Kur'an'ı cem eden ilk kişidir. Çünkü Kur'an Peygamberin (s.a.a) zamanında toplandıysa onun vefatından

37-Şeyh Kuleyni, *Usul-ul Kafi*, c.1, s.284.

sonra Kur'an'ı toplamakla meşgul olmazdı.

Eğer Kuran karilerinin kitaplarına bakacak olursak, Ebu Ela, Asım bin ebi-l Nucud ve başkaları gibi hepsi ona (İmam Ali'ye) rücu ettiklerine şahit olursun. Çünkü onların hepsi Ebu Abdurrahman Selmiye rücu etmişlerdir. O ise İmam Ali'nin (a.s) öğrencisi idi. Kur'an'ı ondan öğrenmişti. Bu ilim ona has olan ilimlerden idi.³⁸

İbn Şehr Aşup "*Menakib*" kitabında şöyle diyor:

"Yedi karinin hepsi kıraatte ona dönüyor. Yalnız Hamza ve Kısai, İmam Ali'nin ve İbn Mesut'un kıraatine dönmekte. Lakin onların Mushaf'ı ibn Mesudun Mushaf'ı değildir. İkisi de yalnız Ali'ye dönüyor ve irap meselesinde ibn Mesut'la muvafıktırlar.

İbn Mesut Şöyle diyor: "Ali bin Ebu Talip gibi Kur'an'ı kıraat eden bir kişi görmedim"

Nafia, ibn Kesir ve Ebu Amra gelince, onların kıraat tarzı ibn Abbas'a döner. İbn Abbas kıraatini Ubey bin Kab ve İmam Ali'den (a.s) öğrenmiştir. Demek oluyor ki, ibn Abbas kıraatini İmam Ali'den (a.s) öğrenmiştir.

Asime gelince, o, Ebu Abdurrahman Sel-

38-İbn Ebil Hadid, *Şerh-ul Nehcul Belaga*, c.1, s.43-44

mi'nin yanında Kur'an Okumuştur. Ebu Abdurrahman şöyle diyor:

"Kur'an'ı baştan sonuna kadar Ali bin Ebu Talibin yanında okudum."

Şöyle diyorlar: " En fesahatle okuma Asimin okumasıdır. Çünkü o, asıl okuyuşu beyan etmiştir. Başkasının idgam ettiğini o, izhar etmiştir. Başkasının yumuşak okuduğu hemzeyi tam söylemiştir. Başkasının imale ettiği elifleri o, aşikâr demiştir. Kur'an'ı Kerimdeki Kûfi adet İmam Ali'ye (a.s) nispet verilir. Sahabeler içinde ondan başka hiçbir kimseye nispet verilmemiştir."³⁹

39-İbn Şehr Aşup, *el-Menakıb*, c.2, s.52.

6-Peygambere İlk Biat Eden Kişi

Tarihçiler nakletmişlerdir ki, Peygambere (s.a.a) ilk biat eden ve yardım edeceğini ilan eden ilk kişi imam Ali (a.s) olmuştur. Ebu Bekr Şirazi kendi kitabında Cabir bin Abdullah Ensari'den şöyle rivayet etmiştir:

"Peygambere (s.a.a) ilk biat eden Emirü'l-Müminin, sonra Ebu Sinan Abdullah bin Vahap, daha sora ise Selman-ı Farisi oldu."

el-Leys'in naklettiği rivayette ise: "İlk biat eden Ali'den sonra Ammar olmuştur."

İmam Ali (a.s) aşağıda nakledeceğimiz ayette ki hususiyete en layık olanıdır.

Allah-u Teala buyuruyor: *"Şüphe yok ki Allah, kendilerine cenneti vermek üzere inananların canlarını, mallarını satın almıştır âdeti; onlar öldürürler, öldürülürler, her iki sûrette de vaadi gerçektir ve Tevrat'ta da sâbittir, İncil'de de,*

Kurân'da da ve ahbine Allah'tan daha ziyâde vefâ eden kimdir ki? Artık şu giriştiğiniz alış-verişten dolayı sevinin ve budur işte en büyük kurtuluş ve saâdet."⁴⁰

Bütün tarihçiler Cabir bin Abdullah Ensari'den şöyle rivayet etmişlerdir:

"Resulullah'a (s.a.a) onun uğrunda ölmek şartıyla biat ettik." Marifet-ul Senevi kitabında şöyle nakledilmiştir ki, Selman bin el-Eku'dan sordular: "Hangi şartla ağaç altında biat ettiniz? O, şöyle dedi: "Onun uğrunda ölmek şartı ile".

Basralılar Ahmet bin Yasar'dan şöyle rivayet nakletmişlerdir:

Hudeybiye de olanlar Resulullah'a biat ettiler ki, onu tek bırakıp kaçmasınlar. Gerçek olan da şudur ki, O (Ali) hiçbir zaman kaçmamıştır. Başkaları hakkında ise bu sabit değildir.

İbn ebi Ufey'den nakledilen rivayete esasen, Bin Üç yüz, Cabir bin Abdullah'tan ise Bin Dört yüz, İbn Museyyibin'den Bin Beş yüz, İbn Abbas'ın naklettiği rivayette ise Bin Altı yüz kişi bu biate iştirak etmiştir. Şüphesiz ki onların arasında

40-Tevbe, 111.

Cid bin Gays, Abdullah bin Ebi Selul gibi münafıklarda vardı. Allah-u Teâlâ müminlerden razı olmasını onların kalplerindeki iman vasfını ayette buyurarak beyan etmiştir:

*"Ve andolsun ki Allah, ağaç altında, seninle bîatleştikleri zaman, inananlardan râzı olmuştur da onlara sükûn ve huzur indirmiştir ve onlara pek yakın bir fethi mükâfat olarak da vermiştir."*⁴¹

Seddi ve Mücahit şöyle rivayet etmişlerdir:

"Biat edenlerin içinde Allah'ın razı olduğu ilk kişi Ali'dir. Allah onun kalbindeki doğruluğu ve vefasını biliyordu."⁴²

41-Fetih, 18.

42-İbn Şehr Aşub, *el-Menakıb*, c.2, s.28-29

7-İlk Vasi Olarak Adlandırılan Kişi

Hazreti Resulullah (s.a.a) İslam'ın meydana çıktığı ilk günden vasi kelimesini İmam Ali'ye (a.s) vermiştir. Peygamber (s.a.a) İslam'a davet ederken en yakın akrabalarını davet ettiği toplantıda İmam Ali'nin (a.s) elinden tutarak şöyle dedi: **"Bu; benim kardeşim, vasim ve aranızda benim halifemdir. Onu dinleyin ve ona itaat edin."**⁴³

İmam Ali (a.s) Resulullah'ın (s.a.a) vasisi ve yardımcısı idi. Peygamber bütün sahabeleri birbirine kardeş ilan ettiğinde onu hiçbir kimseye kardeş etmedi.

İmam Ali (a.s) dedi ki: **"Ey Allah'ın Resülü, ben kardeşsiz kaldım?"**

Peygamber şöyle dedi: **"Seni kendim için ayırdım. Sen benim vasim, benden sonra hali-**

43-Şeyh Tusi, *el-Emali*, s.447

fem ve benden sonra ailem içinde kalan en hayırlı olansın. Senin bana nispetin Harun'un Musa'ya olan nispeti gibidir. Yalnız benden sonra peygamber gelmeyecektir."⁴⁴

Hız. Peygamber (s.a.a) bu sözleri defalarca değişik mekânlarda söylemiştir. Hız. Peygamber sözü ve ameli ile daima bu meseleyi tekit etmiştir. Bu konu hakkında nakledilen rivayetler oldukça çoktur. Demek oluyor ki İmam Ali (a.s) vasi olarak adlandırılan ilk kişidir. Ona bu adı Resulullah (s.a.a) vermiştir:

İmam Ali (a.s) Allah'ın emri ile Peygamberin (s.a.a) vasisi ve halifesi seçilmiştir. Kuran-ı Kerim'de buyuruluyor: *"Ey Peygamber, bildir, sana Rabbinden indirilen emri ve eğer bu tebliği ifâ etmezsen onun elçiliğini yapmamış olursun ve Allah, seni insanlardan korur. Şüphe yok ki Allah, kâfir olan kavme, doğru yola gitmek hususunda başarı vermez."*⁴⁵

Hız. Resulullah (s.a.a) meşhur Gadir Hum gününde İmam Ali'yi (a.s) kendisinden sonra vasi tayin etti. Çünkü liderlik, önderlik, masumiyet, ilim, kemâlat gibi farz olan imamet özellikleri onda cem olmuştur. Gadir Hum olayı tartışılma-

44-Gazi Mağribi, *el-Menakib vel- Mesalib*, s.207

45 Maide, 67

yacak ve şüphe edilmeyen sabit bir hakikattir. Bu hakikat inkâr edilemez. Her iki mezhebin âlimleri Gadir hum olayını muteber olarak kabul etmiştir. Gadir Hum günü Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu:

"Ben kimin mevlası isem, Ali de onun mevlasıdır, Allah'ım! Onunla dost olana dost, ona düşman olana düşman ol; onu seveni sev, ona buğzedene buğzet; ona yardım edene yardım et, ondan yardımını esirgeyenden yardımını esirge; o nereye dönerse hakkı onunla beraber kıl." ⁴⁶

Allame Emini meşhur *"el- Gadir fil Kitabi ves Sünneti vel Edep"* adlı kitabında naklediyor ki, sahabelerden 110, tabiinden ise 84 kişi Gadir Hum olayını rivayet etmiştir. 360 âlim ve muhaddis Gadir hum olayını nakletmiştir. Bu ise Gadir Hum hadisesinin en muteber hadislerden olduğuna en büyük delildir. Bu hadis o kadar sağlamdır ki, hiçbir kimse inkâr edemez.

46-Gazi Meğribi, *Deaimul İslam*, c.1, s.20.

8-İslam'da İlk İmam

İslam'da ilk olarak imam adı İmam Ali'ye (a.s) verilmiştir. Burada İmam kelimesinden maksat sözlerine ve amellerine uyulması farz olan Müslümanların önderi ve halifesidir. İmamet, hilafet kelimesinin eş anlamlısıdır. O, Resulullah'tan (s.a.a) sonra Müslümanların rehberi ve imamıdır. Resulullah (s.a.a) imam kelimesini İmam Ali'ye (a.s) has kılmakla onun kendisinden sonra Müslümanların imamı olduğuna işaret etmiştir.

Şebi şöyle diyor:

İmam Ali (a.s) şöyle buyurdu: "Peygamber (s.a.a) buyurdu: **"Müslümanların efendisine ve takvalıların imamına selam olsun!"**⁴⁷

Abdullah bin Zürrare şöyle naklediyor:

Hiz. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: **"Ali hakkında bana üç şey vahyolundu;**

47-İbn Şehru Aşup, *el-Menakıb*, c.3, s.19; İbn Tavus, *el-Yakın*, s.471

Ali, Müslümanların efendisi, muttakilerin imamı ve beyaz yüzlülerin komutanıdır."⁴⁸

Bazen ise Peygamber (s.a.a) onu Salih amel edenlerin imamı olarak adlandırmıştır. Cabir bin Abdullah'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir:

Resulullah (s.a.a) Ali'nin (a.s) elinden tutup şöyle buyurdu: **"Bu Salih amel edenlerin imamı ve facirlerin (canilerin) katilidir. Allah'ım ona yardım edene yardım et."**⁴⁹

48-İsfahani, *Menakıb Ali bin Ebu Talip*, s.58

49-Kunduzi, *Yenebi ul Mevedde*, c.2, s.214; *el-Mustedrek ales-Sahihayn*, c.3, s.140, h.4644.

9-Emirülmüminin Lakabını Alan İlk Kişi

Hazreti Resulullah (s.a.a) sağlığında İmam Ali'ye (a.s) Emirülmüminin lakabını vermiştir. Bu lakap ilk olarak ona verilmiştir. Emirülmüminin denildiğinde İmam Ali (a.s) akla geliyordu. Resulullah'ın (s.a.a) İmam Ali'ye (a.s) şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Sen Müslümanların imamı, müminlerin emiri, beyaz yüzlülerin komutanı, benden sonra bütün mahlûkatın üzerine Allah'ın hücceti, vasilerin efendisi, peygamberlerin vasilelerinin en üstünüsün."⁵⁰

Aynı şekilde İmam Ali'nin (a.s) hakkında şöyle buyurmuştur: **"Müslümanların imamı, müminlerin emiri ve benden sonra onların Mevla'sı Ali bin Ebu Talib'dir."**⁵¹

50-İbn Tavus, *el-Tahtsin*, s.563

51-Allame Meclisi, *Bihar ul Envar*, c.8, s.22

Enes bin Malik'ten şöyle rivayet edilmiştir:

Hız. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu:

"Benim için su dök." Abdest alıp iki rekât namaz kıldı. Sonra şöyle dedi: "Ey Enes, bu kapıdan ilk müminlerin emiri, beyaz yüzlülerin komutanı ve müminlerin efendisi Ali girecektir."

Ala bin Museyyib, Ebi Davud'dan, o da Bu-reyde Eslemi'nin şöyle dediğini rivayet etmiştir:

"Resulullah bizlere emretmişti ki; Ali'ye Emirü'l-Müminin diyerek selam verin. Biz ye-di kişi idik ve o vakitte onların en küçükleri idim."⁵²

Biharu'l-Envar kitabında nakledilen bir riva-yette daha detaylı nakledilmiştir. Bu rivayette:

"Ey Enes benim için su dök." Abdest alıp iki rekât namaz kıldı ve daha sonra Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu: "Bu kapıdan ilk girecek kişi, muttakilerin imamı, Müslümanların efendisi, dinin önderi, vasilerin sonuncusu ve beyaz yüzlülerin komutanıdır." Enes şöyle diyor: "O an kendi içimden, ilahi Ensar'dan birine nasip et diyordum." Hazret sözünü bitirir bi-

52-İbn Asakir, *Tarih-ul Dımeşk*, c.42, s.303; İbn Hacer, *Li-san-ul Mizan*, c.1, s.107.

tirmez kapıdan Ali içeri girdi. Bunun üzerine, Peygamber buyurdu: "Enes kim geldi?" Ben "Ali" diye cevap verdim. Hazret sevinçle ayağa kalkarak, İmam Ali'nin boynuna sarıldı ve şöyle dedi: "Benim tarafımdan sen emanetleri vereceksin, benim sesimi sen onlara duyuracaksın ve benden sonra ihtilafa düştükleri konularda hakikati sen onlara izah edeceksin."⁵³

Hazreti Resulullah (s.a.a) İmam Ali'yi (a.s) bu lakapla adlandırmayla kalmayıp, sahabelerine ona Emirülmüminin diyerek selam vermelerini emretmiştir. Hüseyin bin Yeman'ın azat ettiği köle olan salim şöyle diyor:

Peygamber (s.a.a) bize emretmişti ki, Ali bin Ebu Talib'e "Es-selamu aleyke ya Emirülmüminin ve rahmetullahi ve berakatuh" diyerek selam verelim.⁵⁴

53-Allame Meclisi, *Biharul Envar*, c.40, s.15

54-İsfahani, *Menakıb-ul Ali bin Ebi Talip*, s.55

10-İslam'ın İlk Fedaisi

İmam Ali (a.s) İslam'ın ilk fedaisi olarak kabul edilir. O, herkesten daha çok Peygamberin (s.a.a) uğruna nefsini feda etmiştir. Buna en bariz örnek müşriklerin Peygamberi (s.a.a) yatağında öldürmek istedikleri zamanda olmuştur.

Hz. Resulullah (s.a.a) bunu öğrendiğinde İmam Ali'ye (a.s) yatağında yatmasını emretti. İmam Ali (a.s) benzeri görülmemiş bir fedakârlık göstererek hiçbir tereddüt etmemiştir.

Bu rivayet birçok tarih ve hadis kitabında nakledilmiştir.

İbn Hişam "*es-Siret-ul-Nebeviyye*" kitabında şöyle rivayet etmiş:

Ebu Cehil bin Hişam şöyle dedi:

"Allaha ant olsun, benim bir görüşüm var ki, bundan sonra ona galip (üstün) geleceksiniz.

Dediler ki: "Senin görüşün nedir, ey Ebu Hakem?"⁵⁵

Ebu Cehil: "Benim görüşüm budur ki, her kabileden güçlü bir genç seçilecek, daha sonra bu gençlerin eline birer keskin kılıç vereceğiz. Sonra peygamberin (s.a.a) etrafını saracak, hep birden vurarak onu öldürecekler.

Böylece ondan kurtulmuş olacağız. Eğer böyle yapılırsa, onun kanı bütün kabileler arasında paylaşılacak. Bizden kan bedeli almaya razı olacaklar. Bizde onlara kan bedeli veririz."

Şeyh Necdi şöyle diyor:

En doğru görüşü bu kişi söylemiştir. Bu görüşten başka bir görüş makbul değildi. Onlar saldırmak için bir yerde toplandılar. Cebrail Peygamber'e (s.a.a) geldi. Bu gece yatağında yatmamasını söyledi. Gece olunca o Hazretin kapısının yanında toplandılar.

Peygamberin (s.a.a) ne zaman yatağına yatacağını bekliyorlardı. Resulullah (s.a.a) onların mekânlarını öğrendikten sonra İmam Ali'ye (a.s) şöyle dedi:

55-Ebu Cehlin künyesi Ebu Hakem idi. Hz. Resulullah (s.a.a) cahillik ve taassubundan dolayı onu Ebu Cehil olarak adlandırmıştır.

"Benim Şu yeŐil Yemen Hırkasını Őstüne Őrt ve yatağıma yat! Onlar sana hiÇbir Şey yapamayacaklar?"

Resulullah (s.a.a) yatmak istediğinde her zaman yeŐil Yemen Hırkasını Őstüne Őrterdi.

İbn İŐhak Şöyle diyor: Yezid bin Ziyad, Muhammed bin Keb Karzi'den Şöyle rivayet etmiştir:

Onlar (Müşrikler) onu öldürmek için kapının yanında toplandıklarında Ebu Cehil de aralarında idi. Ebu Cehil onlara Şöyle dedi: "Muhammed (s.a.a) iddia ediyor ki, eğer sizler ona tabi olursanız Arap ve acemin kıralı olacaksınız. Öldükten sonra dirileceksiniz. Sizin Ürdün'deki bağlar gibi cennetiniz olacak. Eğer ona tabi olmazsanız o sizi öldürecek. Öldükten sonra dirileceksiniz ve cehennem ateşinde yanacaksınız." Daha sonra ravi Şöyle diyor: Resulullah (s.a.a) dıŐarı Đıktı. Yerden bir avuğ toprak alarak baŐlarına serpti ve Yasin süresinden Şu ayetleri okuyordu:

"Yâ Sîn. Andolsun, beyanında hikmet, hükümünde metanet olan Kur'ân'a. Şüphesiz sen, gönderilenlerden sin. Doğru bir yoldasın. Üstün ve rahîm tarafından indirilmiştir. Korkutman için, ataları korkutulmamış topluluğu; onlardır gafil olanlar. Andolsun ki onların çoğu hakkında Şu söz gerĐekleşmiştir:

*Onlardır inanmayanlar. Şüpheli yok ki biz, boyunlarına lâleler vurduk, elleri, âdeta çenelerine kenetlendi lâlelerle, bu yüzden onlar, başlarını dimdik tutarlar. Ve önlerine bir set çektik, arkalarına bir set ve gözlerini bağladık da bu yüzden onlar, görmezler."*¹⁵⁶

Hız. Resulullah (s.a.a) bu ayetleri okuyup bitirene kadar orda bulunanların her birinin başına toprak serpti. Daha sonra ise gitmek istediği yöne döndü. Onlarlar la birlikte olmayan bir kişi gelerek onlara: "Burada kimi bekliyorsunuz?" diye sordu.

Onlar: "Muhammedi" diye cevap verdiler.

Aynı adam şöyle dedi: "Allah sizi zelil etsin! Muhammed'in sizin yanınıza gelip; başına toprak sermediği bir adam yoktur. Sonra da çıkıp gitti. Görmüyor musunuz ne haldesiniz!"

Onlardan her biri başına elini çektiğinde başlarında toprak olduğunu gördüler. Daha sonra evin içine girip Peygamberin (s.a.a.) hırkasına bürünüp uzanmış halde İmam Ali'yi (a.s.) gördüler ve şöyle dediler: "Allaha andolsun ki, bu Muhammed'dir! Hırkasına bürünüp yatıyor."

Sabaha kadar beklediler. İmam Ali (a.s) yaktan çıktığında ise şöyle dediler: "Allaha andolsun ki, o adam bize doğru söylemiş!"

İbn İshak diyor ki:

O gün hakkında Allah'u Teala şu ayetleri, nazil etmiştir: "*Hani bir zaman, kâfir olanlar, seni bağlayıp hapsedmek, yahut öldürmek, yahut da yurdundan çıkarmak için düzenlere baş vurmuşlardı. Onlar, bu düzeni kırarken Allah da cezalarını hazırlamadaydı ve Allah hilekârları cezalandıranların en hayırlısıdır.*"⁵⁷, "*De ki: Gözetin bakalım, gerçekten ben de sizinle beraber gözetmedeyim. Yoksa bu sözleri akılları mı emrediyor onlara, yoksa azgın bir topluluk mu onlar?*"⁵⁸

Bundan sonra Allah Teâla Peygamberine hicret etmesi için izin verdi.⁵⁹

İmam Ali'nin (a.s) Resulullah'ın (s.a.a) ve İslam dininin uğrunda yaptığı fedakârlıkları oldukça fazladır. Şüphe edilemez hakikat odur ki, İmam Ali (a.s) İslamin ilk fedaisidir.

57-Enfal, 30

58-Tur, 30-31

59-İbn Hişam, *es-Sırat ul Nebi*, c.2, s.108-110; Taberi, *Tarih-ul Taberi*, c.2, s.99; İbn Kesir, *el-Bidaye ven-Nihaye*, c.3, s.216; İbn Seyyidinnas, *Uyunul Eser*, c.1, s.234; Salih Şami, *Sebilul huda ver-Reşad*, c.3, s.232.

11-Allah Yolunda İlk Mücahit

Resulullah'ın (s.a.a) sahabeleri arasında en bariz mücahitler İmam Ali (a.s), Allah'ın aslanı Hamza bin Abdulmuttalib, Zübeyr bin Avvam ve başkaları olmuşlardır. Lakin Allah yolunda ilk mücahit kişi ve bütün mücahitler arasında en önde gelen İmam Ali (a.s) olmuştur. O, Peygamberden gam ve kederi kaldırmış, o hazretin katıldığı bütün savaşlara katılmış ve savaşın en şiddetli anlarında peygamberin uğrunda en güzel fedakârlıklarda bulunmuştur. O hazret hiçbir savaşta geri çekilmemiştir. Düşmana ikincisine ihtiyaç olmayan bir darbe vurmuştur. Hadislerde "**Düşmana sadece tek bir darbe vururdu**" diye rivayet edilmiştir.⁶⁰

Şecaatine (kahramanlığı, yiğitliği) gelince, o hazret kendisinden önce gelenlerin şecaatini unutturmuş, sonra geleceklerin adını ise şecaat-

60-Allame Meclisi, *Bihar'ul Envar*, c.41, s.143

ten silmiştir. Onun savaş meydanlarındaki şecaatleri o kadar meşhurdur ki; kıyamete kadar örnek olacaktır. O, katıldığı her savaşta düşmanı yenmiş ve hiçbir zaman düşmandan kaçmamış, arkasını dönmemiştir.

İmam Ali'nin (a.s) Bedir savaşında (İslam'ın ilk savaşında) savaş meydanına çıkan ilk şahıs olması hakkında tarihçiler arasında hiçbir ihtilaf yoktur. O, Bedir savaşında Velid bin Utbe'yi öldürmüştür. Bedir savaşında öldürülen müşriklere yarısını İmam Ali (a.s) öldürmüştü.

İbn Ebi'l Hadid Mutezili şöyle diyor:

Onun Allah yolundaki cihadına gelince, düşmanı da, dostu da, itiraf etmiştir ki; o, mücahitlerin efendisidir. İnsanlar içinde onun gibi cihat eden biri var mı?! Malumdur ki, Resullullahın (s.a.a) müşriklere karşı katıldığı en büyük savaş Bedir savaşı olmuştur. O savaşta müşriklerden yetmiş kişi öldürülmüştür. Tek başına İmam Ali (a.s) onların yarısını öldürmüştür. Diğer yarısını ise melekler ve Müslümanlar öldürmüştü.

Muhammed bin Ömer el-Vakidi'nin "*el-Meğazi*", Yahya bin Cabir Belazuri'nin "*Tarih-ul Eşraf*" eserlerine ve başka kitaplara müracaat ettiğimizde, bu konunun doğruluğunu tasdikleye-

ceksiniz. Uhud, Hendek ve başka savaşlarda öldürdüklerini bir yana bırak! (sadece Bedir savaşında öldürdükleri yeterlidir.) Bu konuda çok söze gerek yoktur. Çünkü bu mesele Mekke, Mısır ve başka illerin tanınması gibi inkâr edilemeyecek meselelerdendir.⁶¹

61-İbn Ebdul hadid, *Şerhu Nehcül Belaga*, c.1, s.41

12-İslam'da İlk Hâkim

Hz. Resulullah (s.a.a) üç kişiyi hâkim (yargıç) olarak tayin etmişti. Onlardan başkasına bu unvanı vermemişti. Aynı zamanda bu üç kişiyi Yemen'e tayin etmişti. Onların ilki İmam Ali (a.s) idi. O hazret bu konu hakkında konuşurken şöyle buyurmuştu:

Resulullah (s.a.a) beni hâkim tayin edip gönderdiği zaman dedim ki: "Ya Resulallah! Beni bunlara gönderiyorsun; ama benim yaşıma henüz çok genç ve yargılamayı nasıl yapacağımı bilmiyorum." Bunun üzerine Peygamber (s.a.a) elini benim göğsümün üzerine koydu ve şöyle buyurdu: "Allah'ım! Onun dilini doğruluk üzere sabit kıl ve kalbini doğruya ilet." Sonra dedi ki: "Sana birbiriyle davalı iki kişi geldiği zaman, her ikisini de dinlemeden aralarında hüküm verme. İkincisini de dinlediğin zaman, hüküm senin için belirgin-

leşecektir." İmam Ali (a.s) der ki: "Bundan sonra hüküm vermeye başladım."⁶²

Kenzül Ummal kitabında İmam Ali'nin (a.s) şöyle dediği rivayet edilmiştir:

Resulullah (s.a.a) beni Yemen halkı arasında hüküm (yargılamak) vermek için gönderdi. Dedim ki: "Ya Resulallah! Beni bunlara gönderiyorsun; ama benim yaşıma henüz çok genç ve yargılamayı nasıl yapacağımı bilmiyorum." Bunun üzerine Peygamber (s.a.a) elini benim göğsümün üzerine koydu ve şöyle buyurdu: "Allah'ım! Onun dilini doğruluk üzere sabit kıl ve kalbini doğruya ilet". Bundan sonra şimdi oturduğum ana kadar iki kişi arasında hüküm verirken hiçbir zaman şüphe etmedim.⁶³

Emr bin Merre Ebel Buhteri'den şöyle duyduğunu rivayet etmiştir: İmam Ali'den (a.s) duyan birisi bana şöyle nakletti:

Resulullah (s.a.a) beni Yemene gönderdiğinde dedim ki: "Ya Resulallah! Beni bunlara gönderiyorsun; ama benim yaşıma henüz çok genç ve yargılamayı nasıl yapacağımı bilmiyorum." Bunun üzerine Peygamber (s.a.a) elini benim

62-Seyyit Haşim Bahrani, *Ğayet-ul Meram*, c.5, s.252

63-*Kenzul Ummal*, c.13, s.120, h.36386

**göğsümün üzerine koydu ve şöyle buyurdu:
"Allah'ım! Onun dilini doğruluk üzere sabit
kıl ve kalbini doğruya ilet."**

İmam Ali (a.s) der ki: **"Bundan sonra hüküm vermeye başladım."**⁶⁴

64-İsfahani, *Menakıb-ul Ali bin Ebu Talib*, s.90-91

13-İslam'ın Sancağını Taşıyan İlk Kişi

Tarihçiler kaydetmiştir ki, İmam Ali (a.s) Tebuk savaşı dışında Peygamberin (s.a.a) bütün savaşlarında İslam bayrağını taşıyan ilk kişidir. O, hazret sadece Tebuk savaşına iştirak etmemiştir. Çünkü Resulullah (s.a.a) onu Medine'de kendi yerine halife olarak bıraktı.

Şeyh Müfid şöyle diyor:

Kureyş'in bayrağı ve sancağı her zaman Kusey bin Kilabin elinde olmuştu. Abdulmutalib evlatlarından hangisi bir savaşa iştirak ederse bayrağı o taşırdı. Peygamber gelene kadar böyleydi. Peygamber geldiğinde Kureyş'in bayrağı onun ihtiyarında oldu. Resulullah (s.a.a) bayrağın Beni Haşim'de kalmasına hüküm vererek Veddan Gazvesi'nde bayrağı Ali bin Ebu Talibe verdi. Bu savaş İslam'da ilk defa yücelen bayrakla birlikte Resulullah'la beraber olan savaştır. Büyük Bedir Savaşı ve başka mekânlarda böyle olmuştur. Ve Uhud

Savaşı'nda İslam sancağı Beni Abdudhar evlatlarında idi, Resulullah (s.a.a) sancağı onlardan alıp Musap bin Umeyre verdi. O şehit olduğunda sancak yere düştüğünde bütün kabileler sancağı almak istiyordu.

Resulullah (s.a.a) sancağı alıp Ali bin Ebu Talib'e (a.s) verdi. O gün Ali bin Ebu Talib (a.s) İslam sancağını ve bayrağını beraber taşıyordu. Bugüne kadar İslam sancağı ve bayrağı Beni Haşim'e mahsusudur.⁶⁵

Mufazzal bin Abdullah, Sammak'dan, o da İkrime'den, o da Abdullah bin Abbas'ın Ali bin Ebu Talib (a.s) hakkında şöyle dediğini rivayet etmiştir:

Dört şey ondan başka hiçbir kimseye nasıp olmamıştır: O Peygamberle (s.a.a) birlikte Arap ve acemin içinde ilk namaz kılan kişidir. O, her savaşta sancağı taşımıştır.

Uhud günü herkesin kaçtığı vakitte yalnız o, Peygamberin yanında kalmıştı (Savaş meydanında). Peygamberi sadece o, defnetmişti.⁶⁶

Kutade'den şöyle rivayet edilir:

Ali bin Ebu Talib (a.s) Bedir savaşında, ay-

65-Şeyh Müfid, *el-İrşad*, s.42

66-Şeyh Müfid, *el-İrşad*, s.42

nı zamanda bütün savaşlarda Resulullah'ın (s.a.a) sancağını taşıyan idi.⁶⁷

Seyyid Cafer Murtaza Amuli, İmam Ali'nin (a.s) bütün savaşlar ve gazvelerde İslam'ın sancağını taşıdığına dair çok sayıda delil nakletmiştir. Bu delillerin bazısını aşağıda naklediyoruz:

İbn Abbas'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir:

Bedir günü Ali (a.s) Resulullah'ın (s.a.a) sancağını taşımıştır. Hâkim ise şöyle diyor: "Bütün savaşlarda."

Malik bin Dinar'dan şöyle rivayet edilmiştir:

Said bin Cubeyr ve onun Kur'an karisi olan kardeşlerinden "Resulullah'ın (s.a.a) sancağını kim taşıdı?" diye sordum: "Sancağı Ali taşıyordu."

Başka bir hadiste şöyle rivayet edilir:

Malik Said bin Cubeyr'e bu konu hakkında sorduğumda Said sinirlendi. Malik onu Kur'an Karisi olan kardeşlerine şikâyet etti. Malike dediler ki: "O, Haccac'dan korktuğu için böyle yapmıştır." O, yeniden Said'den sorduğunda şöyle cevap vermişti: "Bayrağı Ali taşıyordu. Abdullah bin Abbas'tan böyle işittim."

67-İbn Sad, *Tabakat-ul Kubra*, c.3, s.23

Malik bin Dinar'dan nakledilen başka bir rivayette:

"Said bin Cubeyr'den, "Resulullah'ın (s.a.a) sancağını kim taşıyordu?" diye sordum. O şöyle cevap verdi: "Hakikaten sen akılsızsın."

Muebbid el-Ceheni bana şöyle dedi:

"Ben sana diyorum ki; yolda giderken sancağı Meysere el-Ebesi taşıyordu. Savaş başladığında Ali bin Ebu Talib sancağı taşıyordu."

Cabir'den şöyle rivayet edilmiştir:

Dediler ki: "Ya Resulullah, kıyamet günü senin sancağını kim taşıyacak?" (Peygamber) buyurdu: "Kıyamet günü sancağımı yalnız bu dünyada taşıyan kişi, Ali bin Ebu Talib taşıyacaktır."

Sad bin Ebu Vakkas insanların içinde İmam Ali'ye (a.s) söven bir kişinin yanından geçerken durup şöyle dedi:

"Sen neye dayanarak ve ne için Ali bin Ebu Talibe sövüyorsun? Meğer o, ilk Müslüman olan şahıs değil mi? Meğer o, Resulullah (s.a.a) birlikte ilk namaz kılan kişi değil mi? Meğer o, insanların en zahidi değil mi? Meğer o, insanlar içinde en âlimi değil mi?" (İmam Ali'nin faziletlerini) saydıktan sonra şöyle de-

di: "Meğer Peygamberin (s.a.a) savaşlarında onun sancaktarı olmamış mıydı?" Onun bu sözlerinden anlaşılan odur ki, naklettikleri İmam Ali'ye (a.s) mahsus olan faziletlerdi.

Maksem şöyle rivayet etmiştir:

"Peygamberin sancağı Ali bin Ebu Talip'te olurdu. Ensar'ın sancağı ise Sad bin Ubade'de olurdu. Savaşın en şiddetli zamanında Peygamber Ensar'ın sancağının altında onlarla birlikte olurdu"

Amir'den şöyle rivayet edilmiştir:

"Peygamberin sancağı Ali bin Ebu Talip'te olurdu. Diğer bir sancak da Ensar'da olurdu. Nereye gitselerdi kendileriyle beraber götürürlerdi."

Olabilir ki, yukarıda naklettiğimiz bu iki rivayet sancağın her zaman İmam Ali'de (a.s) olduğuna dair açıkça işaret etmemiştir. Velakin bu iki rivayetin zahirine binaen böyle diyoruz.

Sulebe bin Ebu Malik şöyle rivayet eder:

Resulullah'ın (s.a.a) sancağını (Bayrağını) savaş başlayana kadar her yerde Sad bin Ubade taşıyordu. Savaş başladığında sancağı Ali bin Ebu Talip alırdı.

İbn Hamza şöyle diyor:

İlim ehlerinden sadece şöyle rivayet edilmiştir, Ali bin Ebu Talip'in katıldığı tüm savaşlarda onun ordunun komutanı olmadığı bir savaş yoktur. Başka bir rivayette İmam Ali (a.s) şöyle buyurdu: "Size Allah'ı ant veriyorum! Söyleyin bana Resulullah (s.a.a) peygamber olarak gönderildiği günden vefat ettiği güne kadar benden başka biri onun sancağını (Bayrağını) taşımış mıdır?" (Orada olanlar) dediler: "Allaha ant olsun ki, hayır."

Naklettiğimiz bu rivayetler dalalet ediyor ki, İmam Ali (a.s) İslam'ın sancağını (Bayrağını) ve bütün savaşlarda ve savaşa doğru olan yürüyüşlerde savaş sancağını taşıyan ilk kişi olmuştur.

14-İlk Haşimi Halife

İmam Ali (a.s) Beni Haşim'den olan ilk Haşimi halifedir. Hatta o, Haşimi anne ve babadan dünyaya gelen ilk halifedir. Bu üstün faziletli (hürmetli) Arap ailesinin meşhur olduğu bütün güzel ve kemalât sıfatları o hazrette cem olmuştu. Onun babası Mekke'nin lideri ve Kureyş'in büyüğü Ebu Talip bin Abdulmuttalib bin Haşim'dir. Mübarek annesi, Fatıma binti Esed bin Haşim'dir.

Bu mümine hanım İslam'ı ilk kabul edenlerden olmuştur. Peygamberin (s.a.a) annesi Âmine binti Vahap vefat ettikten sonra Allah Resulüne (s.a.a) öz evladı gibi bakmıştır. O zaman Peygamber (s.a.a) altı yaşında idi.

İmam Ali'den (a.s) sonra Haşimilerden yalnız oğlu İmam Hasan (a.s) halife olmuştur.

15-İslam'da İlk Kitap Yazan Kişi

İmam Ali (a.s) İslam'da ilk kitap yazan kişi olarak kabul edilir. Şerif Razi'nin toplayıp kaleme aldığı *Nehcū'l-Belaga* kitabı İmam Ali'nin (a.s) en meşhur hutbelerini, öğüt ve nasihatlerini hikmetli sözlerini muhteva eder.

Aynı zamanda tarih ve siret kitapları İmam Ali'ye (a.s) nispet verilen "*Kitab-ul Feraiz*" veya "*Feraizu Ali*" adlı kitabın varlığından bahsetmişlerdir. Bu kitap Ehlibeyt imamlarındadır. Onların sadık sahabeleri ve öğrencileri bu konu hakkında hadisler nakletmişlerdir.

İmam Ali (a.s) Malik Eşteri Mısır'a vali tayin ettiğinde ona yazdığı ahitname devletçilik ve idarecilik alanında en önemli kanunları içinde muhafaza etmiştir.

Bundan başka Ali bin Racih fıkıh ilmi alanında İmam Ali'den (a.s) rivayetler nakletmiştir. Nisai'ye baktığımızda o, İmam Ali'ye (a.s) nispet

edilen hadis ve rivayetleri "*Müsnedi Ali*" olarak adlandırdığı bir kitapta toplamıştır.

16-Arap Dil Gramerinin Kaidelerini Koyan Kişi

Tarihçiler arasında meşhurdur ki, nahiv ilminin asıl kaidelerini koyan, gramer kanunlarını belirleyen ilk kişi İmam Ali (a.s) olmuştur.

Ebul Esved Düeli (Zalim bin Emr) bu ilmin asıl kaidelerini ondan alıp ve yaymıştır. Bu ilim Nahiv ilmi olarak adlandırılmıştır.

Seyyit Mühsin Emin şöyle diyor:

"İlim ehlinin ve ravilerin ittifakına göre Nahiv ilminin esasını Müminlerin emiri Ali bin Ebu Talib (a.s) koymuştur. O, bu kaideleri tabiinden önde olan Ebü'l Esved ed Düeli Zalim bin Emr'e öğretmiştir. Ebü'l Esved ed Düeli İmam Ali'nin (a.s) tavsiyeleri ve öğretisi temelinde bu ilmi geliştirmiştir."

Daha sonra şöyle diyor:

"En doğrusu budur ki, Nahiv ilminin esasını Ali bin Ebu Talib (a.s) koymuştur. Çünkü

bütün rivayetler Ebü'l Esved ed Düeli'ye isnat edilir. O ise, Ali'ye isnat eder. Rivayet edilir ki, Ebü'l Esved ed Düeli'den:

"Bu bilgiler sana neredendir?" diye sorulduğunda şöyle cevap vermiştir: "Bu ilmin had ve hududunu Ali bin Ebu Talib'den öğrendim."

Enbesetul-fil, Meymunul-garn, Nasr bin Asim, Abdurrahman bin Hurmuz ve Yahya bin Yamur bu ilmi Ebulesved Duvali'den öğrenmişlerdir.

İbn Nedim şöyle der:

"Bazı alimler diyorlar ki, Nasr bin Asim, Ebü'l Esved ed Düeli'den öğrenmiştir. Buğyetul Vuat kitabında Yakut'un şöyle dediği rivayet edilmiştir: "Nasr, Kuran ve Nahiv ilminde Ebü'l Esved ed Düeli'ye istinat ederdi."

Ebi Enbari'nin siybaveyhin kitabının şerhinde şöyle dediği rivayet edilir:

"İnnallahe beriun minel müşrikine ve rasuluhu"⁶⁸ (Allah ve Onun Peygamberi müşriklerden uzakırlar) ayetinde "Rasuluhu" kelimesinin cerle⁶⁹ okunması peygamberin (s.a.a)

68-Tevbe, 3

69-Bu ayette "Resuluhu" kelimesi cerle, yani "Resulihi" okunursa mana farkı meydana gelir. Şöyle ki, manası şöyle olur. "Allah müşriklerden ve Peygamberinden uzaktır."

zamanında başlamıştı. Peygamber (s.a.a) İmam Ali'den (a.s) Nahiv ilminin (Arap dil gramerinin kaidelerini) esaslarını öğretmesini istedi. İmam Ali (a.s) Ebü'l Esved'e avamil, hareketlerin⁷⁰ tayin olunması, irap gibi kaideleri öğretti ('cümle yapısı ilmi', asıl ve esası olmak üzere bir-iki umûmî kaide gösterdi). O da, bu konuları kaleme aldı. Her hangi bir zorlukla karşılaştığında İmam Ali'ye (a.s) müracaat ederdi. Daha sonra yazdıklarını Emir'ül Müminine (a.s) takdim etti. İmam da onun yaptığı bu işi beğendi ve ona şöyle dedi: "Nime ma nehefte" (Maksadın çok güzeldir!). İmam Ali'nin (a.s) bu sözünden ilham alınarak bu ilim Nahiv olarak adlandırılmıştır. Bu hadisenin Peygamberin zamanında olması çelişkilidir çünkü o zamanda Arap dili tahriften korunuyordu. Bu, Arapların başka milletlerle kaynaşmasından sonra olmuştur."

Allame Kafti *"İnbahul Ruvat ala Anbain Necat"* adlı kitabında şöyle diyor:

"Mısırın bütün ilim ehli dakik araştırmalardan sonra Nahiv ilminin kaidelerini ilk defa Ali bin Ebu Talibin (a.s) koyduğunu söylemişlerdir. Bu ilmi Ebü'l Esved ed Düeli ondan öğrenmiştir. Ebü'l Esved ed Düeli'den Nasr bin

70-Seyyit Muhsin Emin, *Ayanuş Şia*, c.1, s.233

Asim Basri öğrenmiştir. Nasr bin Asim'dan Ebu Amr bin Ala Basri öğrenmiştir. Ebu Amr'dan Halil bin Ahmed öğrenmiştir. Halil'den Sibaveyh Ebu Bişr Emr bin Osman bib Kanber öğrenmiştir. Sibeveyh'den Ebul Hasan Said bin Musede Ehfeş Avset öğrenmiştir. Ehfeş'den Ebu Osman Bekr bin Muhammed Mazini Şeybani ve Ebu Emr Curmi öğrenmiştir. Mazini ve Curmi'den Ebul Abbas Muhammed bin Yezid Muberrred öğrenmiştir. Muberrred'den Ebu İshak Zuccac ve Ebu Bekr bin Serrac öğrenmişler. İbn Serrac'dan Ebu Ali Hasan bin Abdulğaffar Farisi öğrenmiştir. Farisi'den Ebul Hasan Ali bin İsa Rabi öğrenmiştir. Rabi'den Ebu Nasr Kasim bin Mubaşir Vusta öğrenmiştir. İbn Mubaşir'den Tahir bin Ahmet bin Beşşaz Misri öğrenmiştir. O, Zeccac Ebu Cafer Nehhas Ahmet bin İsmail Misri'den öğrenmiştir. Nehhas'dan Ebu Bekr Edfai öğrenmiştir. Edfai'den Ebul Hasan Ali bin İbrahim Hufi öğrenmiştir. Hufi'den Tahir bin Ahmed bin Başşaz Nehevi öğrenmiştir. İbn Başşaz'dan Ebu Abdullah Muhammed bin Berakat Nehvi Misri öğrenmiştir. İbn Berakat'dan ve başkasından Ebu Muhammed bin Barri öğrenmiştir. İbn Barri'den Mısır ve Batı ülkelerinden gelen bir grup ilim ehli öğrenmiştir. Amr bin As mesci-

dinde onun öğrencisi Harul-fil lakabi ile tanınan Şeyh Ebul Hüseyin Nehevi Misri öne geçmiştir. O, hicri 620 yılında vefat etmiştir."⁷¹

İbn Ebi'l Hadid Nahiv ilminin kaidelerinin meydana gelmesinde İmam Ali'nin (a.s) rolüne işaret ederek şöyle diyor:

"Malumdur ki, Nahiv ve Arap dili ilminin esas ve kaidelerinin onun tarafından öğretildiğini bütün herkes bilmektedir. O, Ebü'l Esved ed Düeli'ye bu ilmin (cümle yapısı ilmi) asıl ve esası olmak üzere bir-iki umumi kaide gösterdi. O kaidelerden birisi de şudur: Kelime üç kısma bölünür: İsim, fiil ve harf. Her zaman sözün bilinen ve bilinmeyene bölünmesi, irap bakımından sözün sonunun ref, nesb, cer ve cezm olması gibi meseleler onun öğrettiklerindedir. İnsan gücü böylesine detaylı ayırım ve mülahaza için yeterli bir güç değildir."⁷²

Ebü'l Esved ed Düeli, İmam Ali'nin (a.s) Nahiv ilminin esas kaidelerini öğretmesi konusunda konuşurken şöyle derdi:

"Emirülmüminin Ali'nin (a.s) yanına gittiğimde başını aşağı salmış düşünceli halde ol-

71-Seyyid Meraşi Necefi, *Şerh-ul İhkakil Hak*, c.8, s.10

72-İbn Ebi'l Hadid, *Şerh-i Nehci'l Belâğa*, c.1, s.38

duğunu gördüm." Ona dedim: "Ne düşünüyorsunuz, Ya Emirü'l Müminin?" O, şöyle dedi: "Sizin memleketinizde bayağı farklı konuşmalar ile karşılaştım. İstiyorum ki, Arap dilinin esasları hakkında bir kaide yazayım." Ben dedim ki: "Eğer bunu yaparsan bu dili bizde yaşatacaksın." Birkaç günden sonra onun yanına gittim. Bana bir sayfa verdi. Orada şöyle yazılmıştı: "Bismillahir-rahmanir-rahim. Kelime isim, fiil ve harftir. İsim olarak adlanan şey burada haber verilendir. Fiil olarak adlanan şeyin hareketi burada haber verilendir. Harf fiil ve isim olmayan mana hakkında haber verilendir." Sonra şöyle dedi: "Bu kaideleri amel et ve arttır. Bil ki, şeyler üç kısma bölünür: zahir (aşikâr), muzmer (gizli) ve ne zahir, ne de muzmer olan. Alimler ne zahir, ne de muzmer olanı bilmekle bir birinden üstün olurlar". Her şeyi toplayıp ona takdim ettim. Ona takdim ettiklerimin içinde nesb harfleri de vardı. O harflerden bunları yazmıştım: "İnna, leyte, lealle, keenne" ama "lakinne" edatını yazmamıştım. Bana: "Niçin onu yazmadın?" diye sordu. Ben dedim: "Onu nesb harflerinden hesap etmiyorum". (İmam) dedi: "Aksine oda bu harflerdendir. Onu da ilave et."⁷³

Ebul Butkan Enbâri "Nüzhet-ul El-yâ" kitabında şöyle naklediyor:

"Ebü'l Esved ed Düeli'den şöyle rivayet etmiştir: Emirülmüminin Ali bin Ebu Talibin (a.s) yanına gittim, elinde deri parçası vardı. "Bu nedir, Ya Emirülmüminin?" diye sordum. İmam dedi: "Arap sözlerini araştırdım gördüm ki, acemlerin dili ile karışmış. Öyle bir şey yapmak istiyorum ki, ona müracaat ve itimat etsinler". Sonra deriyi bana verdi. Orada şöyle yazılmıştı: "Söz isim, fiil ve harftir. İsim olarak isimlendirilen şey burada haber verilendir. Fiil olarak isimlendirilen şeyin hareketi burada haber verilendir. Harf mananın ifade olunmasına yardım eder." Sonra bana dedi: "Bu kaidede devam et ve bildiklerini de ilave et. Ey Ebü'l Esved, bil ki, isimler üç kısım: Zahir, muzmer ve ne zahir, ne de muzmer olan isim. Ey Ebü'l Esved, insanlar zahir veya muzmer ismini bilmekle birbirinden üstün sayılmaz". Sonra ben atıf (bağlayıcı) ve net (tayin) bablarını, hepsinin, taaccüp ve istifham (soru sözü ve cümlesi) bablarını izah ettim. Sonra "inne ve ahavatuha" babına yerleştim. Amma "lakinne" edatını yazmamıştım. Yazdıklarımı İmam Ali'ye (a.s) takdim ettiğimde "lakinne" edatını da ilave etmemi emretti. Her defa Nahiv ilminin bablarından bir

bab yazdığımında ona takdim ederdim. Nihayet yeterli olacak seviyeye ulaştım. (İmam) bana dedi: "Senin seçtiğin bu Nahiv (uslup) ne güzeldir". Buna göre de bu ilim Nahiv olarak adlandırıldı."⁷⁴

Emirü'l Müminin İmam Ali bin Ebu Talibin (a.s) Nahiv ilminin esaslarını oluşturmasına dair çok sayıda deliller vardır. Naklettiklerimiz yeterlidir. Çünkü bu mesele her iki mezhep tarafından tasdiklenmiş bir hakikattir.

74-Seyyid Maraşı Necefi, *Şerhu İhkakil Hak*, c.8, s.12

17-Kelam İlminin Esasını Koyan İlk Kişi

Kelam ilmi İslam dininin ideoloji prensiplerinin ispatından bahseden ilimdir. Kelam ilmi İslam'ın akide ile ilgili meselelerini kesin delillerle kanıtlayan konuları, bu akide konularına muhalif olan fikir ve reyleri, onların münakaşa ve batıl olduğunun ispatını, her zaman İslam akide prensipleri hakkında olan şüphelerin akıl ve mantık esasında reddedilmesini ihtiva eder.

Kelam ilminin kurucusu, esas kaidelerini izah eden ilk kişi İmam Ali (a.s) olmuştur. Onun tevhit, nübüvvet, imamet, Adl. Ve mead hakkında çok sayıda söylediği hutbeler *Nehcü'l-Belaga* ve diğer hadis kitaplarında nakledilmiştir.

Seyit Murtaza bu konuya işaret ederek şöyle demiştir:

"Bil ki, tevhidin ve adlin esas kaideleri Emirülmüminin Ali'nin (a.s) sözleri ve hutbelerinden alınmıştır. Onun bu konuda olan

hutbeleri öyle net ve açıktır ki, Ne bir şey eklemeye ihtiyaç var, ne de ondan yüksek seviyede ifade edilmesi mümkündür. Onun sözlerini dikkatlice okuyup düşünen herkes anlayacak ki, kelimelerinin eserlerinde ayrıntılı izah ettikleri konular aslında bütün hutbelerin izahı ve orada nakledilen prensiplerin şerhidir."⁷⁵

İbn Ebi'l Hadid şöyle diyor:

"İlimlerin en şerefli ilahi ilimdir. Çünkü ilmin şerefi bahsedilen konunun şerefine seviyesiyle ölçülür. Bu ilmin mevzusu varlıkların en şerefli ilimdir. Bu bakımdan ilahi ilim en şerefli ilimdir. Bu ilim onun (İmam Ali'nin) sözlerinden alınıp, ondan nakledilip, ondan başlayıp, ona döner. Tevhid, adl ve fikir sahibi olan mutezile mensupları (İnsanlar bu ilmi onlardan öğrendiği halde) onun (İmam Ali'nin) öğrencileri olmuşlardır. Çünkü Mutezilenin ilk kurucusu Vasıl bin Eta, Ebu Haşim bin Muhammed bin Hanefiyye'nin öğrencisi olmuştur. Ebu Haşim babasının öğrencisi idi, babası ise öz babasının (İmam Ali'nin) öğrencisi olmuştur. Eşarilere gelince, onlar Ebul Hasane Ali bin İsmail bin Ebu Bişr Eşariye mensupturlar. O, Ebu Ali Cubai'nin öğrenci-

75-Abdul Hadi Fazli, *Hulesat-ul İlmul Kelam*, s.33-34

sidir. Ebu Ali ise Mutezile şeyhlerinden idi. Demek olur ki, Eşariler Mutezilenin üstadına ve muallimine, yani İmam Ali bin Ebu Talibe (a.s) dönerler. İmamiye ve Zeydiye'ye bakınca, onların İmam Ali'ye (a.s) mensup oldukları açık ve nettir."⁷⁶

İmam Ali'nin (a.s) itikat ve kelim ilminin ihtiva ettiği prensipler konusunda buyurduğu hutbeleri okuyan her bir kişi, hakikaten de onun kelim ilminin kurucusu olduğuna emin olur. Çünkü bu konuda hiçbir kimse ondan öne geçmemiş ve sonra gelenlerde ona yetişememiştir.

76-İbn Ebi'l Hadid, *Nehvi'l Belâğa*, c.1, s.35-36

18-İslam Devletinin Kanunlarını Oluşturan İlk Kişi

İmam Ali'nin (a.s) Mısır'a vali olarak tayin ettiği Malik Eşter'e yazdığı mektup vasiyetname kanunlar tablosu olarak kabul edilir. İmam bu vasiyetnamede görüşlere ve fikirlere karşı merhametli olmak, ihtiyacı olanlara dikkat etmek, onlara iyilik yapmak, onların geçim masraflarına yardım etmek, farz kanunları uygulamak, özel makamı olanların kötüye kullanılmaması için daima nezaret etmek gibi valinin görevlerini yazmıştır.

Aynı zamanda İmam Alinin (a.s) devlet işlerinde çalışanlar hakkında da emirleri vardır. Bu görevlere liyakati ve becerisi olanların seçilmesinin, onların takip edilmesi ve ihanet edenlerin ise cezalandırılmasının zorunlu olduğunu bildirmiştir.

Mahkeme ile ilgili İmam Ali (a.s), hâkimler

seçilirken hiçbir kimseye zulmedilmemesi için en liyakatli ve doğru hüküm veren kişilerin seçilmesini, mahkemelerin bağımsız olması gerektiğinin ehemmiyetini bildirmiştir.

Ordu hakkında ise, ordu komutanlarının çok hassas olarak seçilmesi, en iyilerinin mükâfalandırılması, onlara verilen ahde vefalı olmak ve onları haksız yere kan akıtmaktan çekindirmek gibi meselelere değinmiştir.

Aynı zamanda İmam Ali (a.s) Malik Eşter'e yazdığı vasiyetnamesinde toplumun muhtelif tabakalarına ve her tabakanın hususiyetlerini tanımasına ve hepsi ile hoş geçinmesinin zaruri-yetine işaret etmiştir.

Umumi mülkiyetin korunması, hür ticaret, düzgün rekabet, vurguncuların karşısını almak, fakirlerin, miskinlerin ve ihtiyaç sahiplerinin ihtiyaçlarının temin edilmesi gibi zorunlu konular bu vasiyetnamede kaydedilmiştir.

Böylece İmam Ali (a.s) İslam devletinin kanunlarını oluşturan ilk kişi olmuştur. Bu vasiyetname tarihçiler, tahkikler ve yazarların dikkatini çekmiştir. Hatta bu vasiyetname birden fazla dile tercüme edilmiştir. Çünkü bu vasiyetname İslam tarihinde ilk ayrıntılı ve yüksek seviyeli bir kanunname dir.

19-Putları Kıran İlk Kişi

İmam Ali (a.s) Kâbe'nin üstüne konulan putları kıran ilk kişidir. İmam Ali (a.s) Resulullah'ın (s.a.a) omuzuna çıkararak putları kırmıştır. İmam Ali (a.s) iki farklı zamanda putları kırmıştır.

Birincisi Peygamber (s.a.a) hicret etmeden önce olmuştur. Bu konu hakkında Nesâi, "*el-Hasais*", Ahmed bin Hanbel "*Müsned*", Hâkim Nişaburi "*el-Müstedrek*", Taki Hindi "*Kenzul Ummal*", Hatip Bağdadi "*Tarih-ul Bağdat*", Ebu Ye'ala "*Müsned*" eserinde ve başkaları hadisler nakletmişlerdir.

Bu rivayetlerin mazmununa gelince, İbn Abbas'tan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resulullah (s.a.a) fetih günü Mekke'ye girdiğinde, Kâbe'de üç yüz altmış put vardı. Arapların her mahallesine mahsus put vardı. İblis ayaklarını sağlam bir şekilde yere basmıştı. Peygamber (s.a.a) elinde asa ile gelerek her

bir putu yere yıkıyordu." Başka bir rivayette "Yüzüstü yere yıkıyordu" veya "baş üste yere yıkıyordu" yazılmıştır. Başka bir rivayette ise "Her hangi bir puta dokunmadan yalnız işaret ederek, baş üstü yere yıkılıyordu" diye nakledilmiştir.

Daha sonra peygamber (s.a.a) şöyle diyor-du: "*Ve de ki: Gerçek (İslam) geldi, bâtil (şirk ve küfür) yok olup gitti, şüphe yok ki bâtil, zâten yok olur gider.*"⁷⁷ Böylece bütün putları yere yıktı.

Başka bir rivayette şöyle rivayet edilir:

Peygamber (s.a.a) Hacer'ul Esved'e yaklaş-
laşıp ellerini ona sürdü ve Kâbe'yi tavaf etti.
Elindeki yayın eğri yerinden tutmuştu. Tavaf
esnasında Kâbe'nin yanında, yani kapı tarafına
konulmuş ve ibadet edilen ve Hübel diye ad-
landırılan en büyük putun yanından geçerken
yay ile onun gözlerine vurup şöyle dedi: "*Ve
de ki: Gerçek (İslam) geldi, bâtil (şirk ve küfür)
yok olup gitti, şüphe yok ki bâtil, zâten yok olur gi-
der.*"⁷⁸ Sonra onun kırılmasını emretti ve onu
kırdılar.

**Zübeyr bin Avvam, Ebu Süfyan'a şöyle demiş-
tir:**

77-İsra, 81

78 İsra, 81

Artık Hübel kırıldı. Sen ise Uhud savaşında onun size nimet bahşettiğini iddia ederek gururlanırdın. Ebu Süfyan ona şöyle cevap verdi: "Ey Avvam'ın oğlu boş ver beni eleştirmeyi! (Küçümsemeyi) Anladım ki, eğer Muhammedin (s.a.a) Allah'ından başka ilah olsaydı başka türlü olurdu." Peygamber (s.a.a) tavafını bitirdikten sonra o zamanda Kâbe'ye bitişik olan İbrahim'in makamına geldi.

İbn Abbas İmam Ali'nin (a.s) şöyle dediğini rivayet ediyor:

Resulullah (s.a.a) gece vakti beni de yanına alarak Kâbe'ye geldi. Bana dedi: "Otur". Ben Kâbe'nin yanında oturdum. Resulullah (s.a.a) omuzlarıma çıktı ve "Ayağa kalk" dedi. Onu yukarı doğru kaldırdım. Benim altında zayıf olduğumu fark edince: "Otur" dedi. Oturdum ve o da omuzlarımdan aşağı indi. Sonra: "Ey Ali' Omuzlarıma çık." Dedi. Peygamberin (s.a.a) omuzlarına çıktım.

Başka rivayette şöyle nakledilir:

Peygamber (s.a.a) Ali'ye (a.s) şöyle dedi: "Omuzlarıma çık putları kır." İmam Ali (*Allah vechini mükerrem kalsın*) şöyle dedi: "Ya Resulullah (s.a.a), sen çık benim omuzlarıma! Ben senden yukarı çıkmayı reva bilmiyorum. Sen benim için daha çok hürmetlisin. Gel sen çık" sonra

Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu: "Sen Nübüvvet ağırlığını taşıyamazsın. Gel sen çık!". Sonra Peygamber (s.a.a) oturdu ve Ali (*Allah vecihi ni mükerrem kulsın*) omuzlarına çıktı. İmam Ali (a.s) şöyle diyor: Beni yukarı doğru kaldırdı ve ben Kâbe'nin damına çıktım ve Resulullah (s.a.a) kenara çekildi. Peygamber (s.a.a) beni omuzlarında yukarı kaldırdığında, O anda istersem göğe ulaşabilirim, diye düşündüm.

Diğer bir rivayette ise şöyle nakledilir:

Ali'ye şöyle sordular: "Resulullah'ın (s.a.a) omuzlarına çıktığın anda ne hissettin?" O şöyle cevap verdi: "Öyle bir halde idim ki, sanki Zühre yıldızına el atıp tutmak istesem ulaşabilirdim."

İmam Ali (a.s) Peygamberin (s.a.a) omuzlarına çıktığında o hazret şöyle buyurdu:

"En büyük putlarını yere at". Söylenene göre o put bakırdan veya camdandı.

Başka bir rivayette şöyle nakledilir:

Bütün putları yere attıktan sonra sadece Huzae kabilesinin putu kaldı. Onu demir mızraklarla bağlamışlardı. Resulullah (s.a.a) şöyle dedi: "Onu yerinden sök". Ben putu yerinden sökmek için uğraşırken, Resulullah (s.a.a) şöyle diyordu: "İyi... Gerçek (İslam) geldi, batıl

(şirk ve küfür) yok olup gitti. Çünkü batıl yok olmaya mahkûmdur" o putu yerinden söktüm ve (Kâbe'nin üstünden) yere attım. Yere düşerek parça, parça oldu.

Ben diyorum ki, bu rivayete göre bu put Hübel'den başka bir puttu. Hübel müşriklerin en büyük putu değildi. Bu put ondan büyük bir puttu. Lakin onun adını kayıtlarda görmedim.

Kırdırılan o putun Hübel olduğuna delalet eden delillerden biri de naklettiğimiz gibi Zübeyr'in Ebu Süfyan'a söyledikleridir. Zübeyr Ebu Süfyan'a Şöyle demişti:

"Uhut günü övündüğün Hübel artık kırıldı." Ebu Süfyan'da ona cevaben: "Beni eleştirmeyi (küçümsemeyi) bırak. Eğer Muhammedin Allah'ından başka ilah olsaydı böyle olmazdı."

Keşşaf tefsirinde şöyle rivayet edilir:

Bütün putları yere attı sadece Kâbe'nin üstünde Huzea'nın putu kalmıştı. O put sarı camdan idi. Peygamber (s.a.a) dedi ki "Ey Ali! Onu da yere at!" Resulullah (s.a.a) onu omuzlarına çıkardı. O, Kâbe'nin damına çıkıp o putu yere attı. Mekke ahalisi bu işe şaşırılmış bir halde şöyle diyorlardı: "Muhammed'den daha çok sihirli olan birisini görmedik."

Hasais'ul Aşera kitabında bu rivayetten sonra şöyle rivayet edilir:

"Kâbe'nin damından yere indikten sonra Resulullah'la (s.a.a) gitmeye başladık. Kureyş'ten birilerinin bizi görmesinden ihtiyat ediyorduk."

Bu sözler delalet ediyor ki, bu hadise Fetih günü meydana gelmemiştir.

İkincisi ise Mekke'nin fetih edildiği gün meydana gelmiştir. Zamahşeri "*el-Kaşşaf*" adlı tefsirinde şöyle naklediyor:

Kâbe'nin etrafında üç yüz altmış put vardı her bir kavmin kendine özel putu vardı.

İbn Abbas'dan şöyle rivayet edilmiştir:

Arap kabilelerinin putları vardı. o putları ziyaret eder ve onlar için kurbanlar keserlerdi. Kâbe Allah'a şikâyet ederek şöyle dedi. "İlahi, ne zamana kadar benim etrafımda sana değil de, bu putlara ibadet edilecek?"

Allah Teâlâ Kâbe'ye vahyederek: "Ben senin için yeni bir şey yapacağım. Senin etrafını yüzlerini yere koyup secde edenlerle dolduracağım. Senin etrafını kartalların bir şey etrafında toplandıkları gibi toplanacaklar. Kuşun yumurtasına olan meyli gibi senin için meyil-

lenecek ve seni özleyecekler. Onların zikir sesleri senin etrafında yükselecek."

Resulullah (s.a.a) Bilal'i, Osman bin Ebu Talha'dan Kâbe'nin anahtarlarının alması için gönderdi. Sonra da Kâbe'ye girdi.⁷⁹

Tarihi kaynaklara göre Peygamber (s.a.a) Fetihtin günü İmam Ali'ye (a.s) çok önemli bir iş vermişti. O, Peygamberin (s.a.a) omuzlarına çıkarak Kâbe'nin damına çıkmıştır. O, putları yerinden sökerek her birini yere atmış ve onları kırmıştır.

Ahmed bin Hanbel, Ebu Yala Musuli, Ebu Bekr Hatib Bağdadi, Muhammed bin Sabah Ze'afarani, Hareami, Ebu Abdullah Netnazi İmam Rıza'nın (a.s) azat ettiği kölesi Ebul Meza Sabihin şöyle dediğini rivayet ediyorlar:

Onun (İmam Rıza'nın) babalarından şöyle duyduğunu nakleder: **"Onu yüce bir makama yükselttik."**⁸⁰ Ayeti putları kırdırmak için Ali'nin Peygamberin omuzuna çıkması hakkında nazil olmuştur.⁸¹

Katade, İbn Museyyib'den o da Ebu Hureyre'nin şöyle rivayet ettiğini nakletmiştir: Cabir bin Abdullah bana şöyle dedi:

79-İbn Hişam, *Siret-ul Nebeviyye*, c.3, s.123-124

80-Meryem, 57

81-İbn Şehru Aşub, *el Menakıb*, c.2, s.154

Peygamberle beraber Mekke'ye girdik. Kâbe'nin etrafında üç yüz altmış put vardı. Allah yerine onlara ibadet ediliyordu. Resulullah'ın (s.a.a) emrinden sonra onların hepsini yüz üste yere yıktılar. Kâbe'nin üstünde Hübel diye adlanan uzun bir put vardı.

Resulullah (s.a.a) Emirülmüminin'in yüzüne bakarak şöyle dedi: **"Ey Ali, ya sen benim omuzuma çık, ya da ben senin omuzlarına çıkıp Hübel'i Kâbe'nin üstünden yere atayım."**

Ben (İmam Ali) dedim ki: "Ya Resulullah, sen benim omuzlarıma çık!"

O, benim omuzlarıma çıktı. Peygamberliğin ağırlığından onu yukarı kaldıramadım ve dedim ki: "Ya Resulullah, ben çikayım."

Güldü. Sonra omuzlarımdan aşağı indi ve çömelerek ben onun omuzlarına çıktım. Tohumu ve varlığı yaratan Allaha Ant olsun ki, O anda istersem göğe ulaşabilirim, diye düşündüm. Hübel'i Kâbe'nin damından yere attım. Sonra Allah Teâlâ şu ayeti nazil etti:

"Ve de ki: Gerçek (İslam) geldi, (yani, la ilahe illallah ve Muhammeden Resulullah) bâtil (Şirk ve küfür) yok olup gitti, (yani, putlara ibadet bitti) şüphe yok ki bâtil, zaten yok olur gider."

Sonra ise Peygamber (s.a.a) Kâbe'ye girip iki rekât namaz kıldı.⁸²

Bu iki hadisenin bir biri ile zıt olmasına bakmayarak netice aynıdır. Ve lakin netice şundan ibarettir ki, İmam Ali (a.s) her iki hadisede Resulullah'ın (s.a.a) omuzlarına çıkarak İslam'ın doğuşunu, putperestliğin bitişini ilan ederek Kâbe'nin damında olan putları yere atmış ve parça, parça etmiştir.

82-İbn Şehru Aşub, *el-Menakıb*, c.2, s.154-155

20-Mescitte Doğup Mescitte Şehit Olan İlk Kişi

İmam Ali (a.s) Kâbe'de doğup Küfe mescidinde şehit olan ilk kişidir. Onun hayatının başlangıcı da sonu da mescitte olmuştur.

Aynı şekilde o, Cuma günü Mekke'de Beytul Haram'da Allah'a secde ederek dünyaya geldiği gibi, Cuma günü sabah namazında küfe mescidinde secde halinde şehit olmuştur.

Tanınmış yazar Abbas Mahmud Akkad bu konuya işaret ederek şöyle diyor:

İmam Ali (a.s) alınına şehadet yazılmış halde dünyaya gelmiştir. Bu dünyadan ayrıldığında kılıç darbesi ile şehadet gerçekleşti. Kimin akıbeti bu adaletli şehidin akıbetine benzeyebilir?! O, bildiğimiz gibi Kâbe'de dünyaya gelmiş ve mescitte vurulmuştur. Kimin hayatının başlangıcı ve sonu böyle başlangıç ve sona benzer.⁸³

83-Abbas M. Akkad, *Abkariyyet'ul İmam Ali*, s.155-156

İmam Ali'nin (a.s) bütün hayatı din olmuştur. Onun bu hayatta ki meramı İslam'a hizmet, inancın korunması, dinin esaslarını sağlamlaştırmak, Allah Teâlâ'nın kelamını yüceltmek, kâfirlerin kelamının ise alçak olması için her şeyi kurban vermek olmuştur. Böylece Resulullah'ın (s.a.a) uğrunda yaptığı fedakârlıklar sayesinde o hazretin en ihlaslı sahabelerinin önünde olan Emirülmüminin imam Ali bin Ebu Talib (a.s) idi.

SON SÖZ

Biz, İmam Ali'nin (a.s) bazı faziletlerini ve üstünlüklerini yazdık. O hazret her bir meselede önde olmuştur. Boynumuzda olan vazifemiz onun mübarek tarzını takip etmek, her güzel amelde ilk önde olanlardan olmaktır. Öğrenci olan kişi derslerinde, memur olan kişi işlerini güzel şekilde yerine yetirmede, tacir ehli topluma faydalı olacak kurumlar yaptırmakta, din âlimi ahlak ve davranışlarında, gençlik dini değerlere amel etmede herkesten önde olmalıdır. Bireylerin her işte önde olmalarının gerektiği gibi cemiyetlerde her işte önde olmalıdırlar. Bazı cemiyetler hayırlı işlerde, farklı hayır kurumlarının kurulmasında öncü olmuş, bazıları ise böyle işlerde geride kalmıştır.

Biz, kemalat yoluna ulaşmak için toplumumuza hayırlı işlerde ve hayır kurumlarını kurmada, ilim merkezleri kurmada öncülük etmeliyiz.

Böyle yapıldığı takdirde İmam Ali'ye (a.s) ameli surette iktida etmiş oluruz. İmam Ali'ye (a.s) olan muhabbetimiz sadece kalbimizde olmamalıdır. Aynı zamanda onun hidayeti ile hareket etmeli, yaşattığı ahlaki değerleri biz de yaşatmalıyız. Biz de onun gibi hayır işlerde acele etmeli, Salih ameller yapmalı, ilmi yönden üstün olmalı, sağlıklı düşünüp doğru netice çıkartmalı, bir sözle; sözde ve amelde, kalpte ve akılda İmam Ali'nin (a.s) muhabbetini yaşatmalıyız. Öncelik bu olduğunda biz İmam Ali'nin (a.s) yolu ile yani hak, adalet ve doğruluk yolu ile hareket etmiş olacağız.

Son duamız şudur ki: Âlemlerin Rabbi olan Allah'a Hamd olsun! Hazreti Muhammed ve onun pak Ehlibeyt'ine selam ve salavat olsun.

KAYNAKÇA

1- Kurân-ı Kerim

2-Ebu Bekr Ahmed bin Musa bin Merdeveyh İsfahani (vefat tarih 410 hicri), "Menakıb'ul Ali bin Ebu Talib" Kum 1439 hicri.

3-Seyid Muhsin Emin, "Ayanuş Şia" Beyrut 1998.

4-İbn Esir, Ali bin Muhammed bin Muhammed bin Abdülkerîm el-Cezerî bin Abdülvâhid eş-Şeybânî, "el-Kamil fit-Tarih". Beyrut 2003

5-İbn Esir, Ali bin Muhammed bin Muhammed bin Abdülkerîm el-Cezerî bin Abdülvâhid eş-Şeybânî "Usdul Ğabe Fi Marifatis Sahabe". Beyrut 1971

6-İbn Hacer, Ahmed bin Ali bin Askâlânî, "Lisan'ul Mizan". Beyrut 1990

7-İbn Sad, Ebu Abdullah Muhammed bin Mani Basri, "Tabakat'ul Kubra". Beyrut 1990

8-İbn Seyyidinnas, Muhammed bin Muhammed Hasan bin Ahmed Yamuri Rabi , "Uyun'ul Eser fi Fununil Meğazi veş-şemali ves-siyet". Beyrut 1986

9-İbn Şöbe Harrani, Ebu Muhammed Hasan bin Ali bin Hüseyin, "Tuhef'ul Ukul en Alir-resul". Beyrut 1974

10-İbn Asakir, Ali bin Hüseyin bin Hbetullah Dimeçki, "Tarih'ul Dimeşk". Beyrut 1970

11-İbn Tavsus, Ebul Kasım Ali bin Musa bin Cafer bin Muhammed Hasani, "et-Tahsin". Kum 1413 hicri.

12-İbn Şahr aşub, Ebu Cafer Muhammed bin Ali Servi Mazandirani, "Menakibu Ali Ebi Talib". Beyrut 1412 hicri.

13-İbn Kesir, Ebul Fida Hafız bin Kesir Dimeşki, "el-Bidayetu veb-Nihaye". Beyrut 2005

14-İbn Hişam, Ebu Muhammed Abdulmelik bin Hişam Mearifi, "Sıratu İbn Hişam". Beyrut 2002.

15-Bahrani, Ebu Mekarim Haşım bin Süleyman bin İsmayıl Ketskani Tovbelani, "Gayet'ul Meram veHuccet'ul Hisam fi Tayinil İmam min Tarikil-Hassi vel-am".

16-Temimi Meğribi, Ebu Hanife Numan bin Muhammed bin Mansur bin Ahmed, "Şerh'ul Ahbar".

17-Temimi Meğribi, Ebu Hanife Numan bin Muhammed bin Mansur bin Ahmed, "el-Menakib vel- Mesalib". Beyrut 2002.

18-Temimi Meğribi, Ebu Hanife Numan bin Muhammed bin Mansur bin Ahmed, "Daaimul-islam". Beyrut 2005.

19-Halebi Şafii, "es-Siyret'ul Halebiyye". Beyrut 2008.

20-Harezmi, Muvaffak bin Ahmed bin Muhammed Mekki, "el-Menakib". Kum 1425 hicri.ç

21-Şerif Razi, "Nehcul Belağa". Beyrut 1989.

22-Salihi Şami, Muhammed bin Yusuf, "Subulul Huda fi siyreti Hayril-ibad". Beyrut 1414 hicri.

23-Sadûk, Ebu Cafer Muhammed bin Ali bin Hüseyin bin Babaveyh Kummi, "el-Tevhid". Beyrut.

24-Taberi, Ebu Cafer Muhammed bin Cerir, "Tarih'ul Taberi". Beyrut 2003.

25-Tusi, Ebu Cafer Muhammed bin Hasan bin Ali, "Al-Amali". Beyrut 2009.

26-Cafer Murtaza Amuli, "es-Sahih min Siyretin Sebiyyil Azim". Beyrut 2007.

27-Abbas Mahmur Akkad, "Abkariyyet'ul İmam Ali", Beyrut 1991.

28-Abdulahdi Fazli, "Hulaset'ul İlmil Kelam". Beyrut 2007.

29-Hanefi Kunduzi, Süleyman bin İbrahim Hüseyni Belhi, "Yenebiul Mevedde". Beyrut 1997.

30-Muhammed Yakub Kuleynî, "Usul'ul Kafi". Beyrut 1998.

31-Muhammed Bakır bin Muhammed Taki Meclisi, "Bihar'ul Envar".

32-Ali bin Hüseyin Murtaza Musevi, "Amali Murtaza; Gurer'ul Fevaid ve Durar'ul Kalaid". Beyrut 2004,

33-Seyyid Şahabuddin Maraşî Necefi, "Şerhu İhkakil Hak". Kum 1415 hicri,

34-Müfid, Ebu Abdullah Muhammed bin Numan Akbari Bağdadi, "El-İrşad". Beyrut.

35-Nesai, Ebu Abdurrahman Ahmed bin Şueyh, "Hasais'ul Emirelmüminin Ali bin Ebu Talib". Beyrut 2003.

36-Hâkim Nişaburi, Ebu Abdullah Muhammed bin Abdullah, "el-Mustedrekı ales- Sahiheyne". Beyrut 2002.

37-Muttaki Hindi, Alauddin Ali Muttaki bin Hisamuddin, "Kenzul-Ummal". Beyrut 1989.

Bu kitap İmam Ali'nin (a.s) ne öncekilerin ondan evvel sahip oldukları, ne de ondan sonrakilerin sahip olabilecekleri yirmi faziletinden bahsetmektedir. Demek oluyor ki, bu faziletler İmam Ali'nin (a.s) İslam'da en önde olduğunu bize bildiriyor. Bu kitabın içinde her iki mezhebin (Ehlibeyt ve Sünni) hadis kaynaklarından kabul edilen İmam Ali'nin (a.s) herkesten önde olduğu asıl esas olan faziletlerini nakledeceğiz ki bununla da genç nesil İmam Ali'nin (a.s) makam ve faziletlerinden haberdar olsun.

